

**FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A
PEDAGOGICKÁ**

Katedra: Katedra českého jazyka a literatury

Studijní program: Filologie

**Studijní obor
(kombinace):** Český jazyk a literatura

**Skautská tematika v tvorbě Miloše Zapletala
The Scouting Theme in Works by Miloš Zapletal**

Bakalářská práce: 09-FP-KČL-B-21

Autor:

Lucie KOPECKÁ

Podpis:

_____

Vedoucí práce: Mgr. Eva Koudelková, Ph.D.

Konzultant:

Počet

Strana	Grafů	Obrázků	Tabulek	Pramenů	Příloh
70	0	0	0	20	0

V Liberci dne: 25. 03. 2011

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra českého jazyka a literatury

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(pro bakalářský studijní program)

pro (kandidát):	Lucie KOPECKÁ
adresa:	Zhořelecká 2561, 470 06 Česká Lípa
studijní obor (kombinace):	Filologie - Český jazyk a literatura
Název BP:	Skauting v tvorbě Miloše Zapletala
Název BP v angličtině:	The Scouting Theme in Works by Miloš Zapletal
Vedoucí práce:	Mgr. Eva Koudelková, Ph.D.
Konzultant:	
Termín odevzdání:	Květen 2010

Poznámka: Podmínky pro zadání práce jsou k nahlédnutí na katedrách. Katedry rovněž formulují podrobnosti zadání. Zásady pro zpracování BP jsou k dispozici ve dvou verzích (stručné, resp. metodické pokyny) na katedrách a na Děkanátě Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické TU v Liberci.

V Liberci dne 25. dubna 2009

_____ Děkan	_____ vedoucí katedry
Převzal (kandidát): _____	
Datum: _____	Podpis: _____

Název BP:	SKAUTSKÁ TEMATIKA V TVORBĚ MILOŠE ZAPLETALA
Vedoucí práce:	Mgr. Eva Koudelková, Ph.D.
Cíl:	Charakteristika autorových děl se skautskou tematikou, zasazených do prostředí Jizerských hor, s ohledem na dobový kontext dobrodružné prózy s chlapeckým hrdinou.
Požadavky:	Prostudování dostupných pramenných materiálů a sekundární literatury
Metody:	Strukturální analýza, interpretace a syntéza
Literatura:	<p>ZAPLETAL, Miloš. Stezka odvahy. Ústí nad Labem: Severočeské nakladatelství, 1982. ISBN 80-901826-7-4.</p> <p>ZAPLETAL, Miloš. Sedmička: Klukovská dobrodružství na řece. Praha: Olympia, 1976. ISBN 80-900821-4-9.</p> <p>ZAPLETAL, Miloš. Ostrov přátelství. Ústí nad Labem: Severočeské nakladatelství, 1983. ISBN 80-901826-0-7.</p> <p>ZAPLETAL, Miloš. Cvoci. Praha: Knižní klub, 2008. ISBN 978-80-242-2073-4.</p> <p>ZAPLETAL, Miloš. Soví jeskyně. Praha: Leprez, 1997. ISBN 80-86061-03-5.</p> <p>STUDENOVSKÝ, Tomáš; BLÁHA, Josef. Slovník autorů pro chlapce. Praha: Ostrov, 2000. 80-86289-04-4.</p> <p>AVČR, Slovník českých spisovatelů od roku 1945, Díl 2, M-Ž, Praha: Brána: Knižní klub, 1998. ISBN 80-7243-014 -9.</p> <p>ŠŤASTNÁ, Anna. Rozhovor s libereckým spisovatelem Milošem Zapletalem. časopis Věčko, 2008, č. 4, Roč. 7, s. 157-158</p> <p>NEZKUSIL, Vladimír. Návodná literatura včera a dnes. Literární Měsíčník, 1989, č. 8, Roč.18, s. 90-94</p> <p>NEZKUSIL, Vladimír. Cesta do hlubin klukovské duše. Zlatý máj, 1983, č. 4, Roč. 27, s. 253</p> <p>KROČA, David. Z deníku kulhavého dobrodruha. Ladění, 2008, č. 2, Roč. 13, s. 18-20</p>

Čestné prohlášení

Název práce: Skautská tematika v tvorbě Miloše Zapletala
Jméno a příjmení autora: Lucie Kopecká
Osobní číslo: P07000191

Byl/a jsem seznámen/a s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména § 60 – školní dílo.

Prohlašuji, že má bakalářská práce je ve smyslu autorského zákona výhradně mým autorským dílem.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval/a samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

Prohlašuji, že jsem do informačního systému STAG vložil/a elektronickou verzi mé bakalářské práce, která je identická s tištěnou verzí předkládanou k obhajobě a uvedl/a jsem všechny systémem požadované informace pravdivě.

V Liberci dne: 25. 03. 2011

Lucie Kopecká

Poděkování:

Předem své práce musím poděkovat především svojí vedoucí Mgr. Evě Koudelkové, PhD., za podporu a pomoc, kterou mi poskytla během zpracovávání mojí práce, jakožto i za cenné rady, které jsem od ní obdržela

Resumé:

Bakalářská práce se zabývá skautskou tematikou v tvorbě Miloše Zapletala, zejména prózami s chlapeckým hrdinou, které jsou zasazené do prostředí Jizerských hor. Cílem práce bylo v první části přiblížit historii a pojem samotného skautingu a následně analyzovat jednotlivá díla. Předložená práce se snaží poukázat na významné postavení příběhové prózy ze života dětí v literatuře pro děti a mládež. Dále usiluje o vyobrazení nepříznivých poměrů pro skautské hnutí v poúnorovém Československu.

Summary:

The bachelor thesis is concerned with the topic of scouting by Milos Zapletal, especially in the prose with a boyish hero, which are set in the environment of the Jizera Mountains. The thesis has two parts. The first part is focused on approaching the history and the concept of scouting itself, the other part of the thesis analyzes every single work. This work tries to refer to the very important position of this prose from children's life in literature for children and teenagers. The main aim of this work is to distinguish the very difficult circumstances of the Scout Movement the Czechoslovakia after February 1948.

Zusammenfassung:

Die Bachelorarbeit befasst sich mit der Pfadfinderbewegung in der Milos Zapletal's Gestaltung, vor allem mit der Prosa, mit einem jungenhaften Helden, die in der Umgebung des Isergebirges eingebettet ist. Das Ziel ist, in dem ersten Teil die Geschichte und das Konzept des Scoutings selbst näherzubringen, um dann einzelne Werke zu analysieren. Diese Arbeit zielt darauf ab, die wichtige Stellung der erzählenden Prosa aus dem Leben der Kinder in der Literatur für Kinder und Jugendliche zu verdeutlichen. Letztlich soll diese Arbeit die widrigen Bedingungen für die Pfadfinderbewegung in der Post-February Tschechoslowakei herauskristallisieren.

Obsah:

1. Úvod.....	10
2. Životopis Miloše Zapletala	12
3. Historie skautingu	14
3. 1. Antonín Benjamín Svojsík	14
3. 2. Počátky českého skautingu	14
3. 3. Světové jamboree	15
3. 4. Události let 1938–1940	15
3. 5. Boj za svobodnou republiku (1940–1945).....	16
3. 6. Pod vládou národní fronty (1945–1950).....	17
3. 7. Vzkříšení skautingu.....	17
3. 8. Od renesance k nové likvidaci	18
3. 9. Skauting v osmdesátých letech	18
3. 10. V letech 2000–2007	18
3. 11. Současnost (2010).....	18
4. Skauting obecně	19
4. 1. Základní principy skautingu.....	19
4. 2. Definice pojmu.....	19
4. 3. Poslání skautingu	20
4. 4. Metoda skautingu	21
4. 5. Skautské symboly	22

5. Tvorba Miloše Zapletala	23
5. 1. Dobrodružný román	24
5. 2. Příběhová próza ze života dětí	24
5. 2. 1. Jaroslav Foglar (1907–1999)	26
6. Dobrodružné prózy s chlapeckým hrdinou	28
6. 1. Sedmička	28
6. 1. 1. Čas	28
6. 1. 2. Místo	29
6. 1. 3. Postavy	30
6. 1. 4. Děj	32
6. 4. Stezka odvahy	34
6. 4. 1. Čas	35
6. 4. 2. Místo	35
6. 4. 3. Postavy	36
6. 4. 4. Děj	39
6. 3. Ostrov přátelství	41
6. 3. 1. Čas	42
6. 3. 2. Místo	42
6. 3. 3. Postavy	43
6. 3. 4. Děj	45
6. 4. Soví jeskyně	47

6. 4. 1. Čas.....	48
6. 4. 2. Místo	48
6. 4. 3. Postavy	51
6. 4. 4. Děj	53
6. 5. Cvoci	54
6. 5. 1. Místo	55
6. 5. 2. Čas.....	55
6. 5. 4. Postavy	55
6. 5. 5. Děj	56
7. Skauting v prózách Miloše Zapletala.....	59
8. Dobový kontext.....	61
9. Jazyková stránka	64
10. Závěr	67
12. Použitá literatura	69
12. 1. Primární literatura	69
12. 2. Sekundární literatura	69

1. Úvod

Cílem práce je rozbor Zapletalových literárních děl, která se zabývají skautskou tematikou a příběhy dospívajících chlapců. Z hlediska regionální literatury patří Miloš Zapletal k významným osobnostem Libereckého kraje. V rámci české literatury jej řadíme k autorům, jejichž tvorba je spjata se skautingem.

Předkládaná práce se na začátku zaměřuje na Zapletalův život, který ovlivnil jeho tvorbu, jelikož všechny jeho romány vycházejí z dětských zážitků samotného autora. Následující kapitola je věnována historii skautingu. V ní jsou vyzdvíženy nejdůležitější osobnosti a události.

Poté je podrobně definován pojem, poslání, metody a symboly skautingu. Ve zkratce je vyjmenována Zapletalova literární tvorba. Součástí práce jsou také kapitoly zabývající se vymezením pojmů „dobrodružný román“ a „příběhová próza ze života dětí“. V obou těchto žánrech zaujímá Miloš Zapletal význačné postavení.

Významnou roli hraje v Zapletalově životě setkání s Jaroslavem Foglarem, který v něm probudil zájem o skauting. Romány obou autorů se v některých motivech shodují, ale Zapletalova tvorba se v mnoha ohledech daleko více zaměřuje na jedince než na skupinu.

Druhá část práce se zabývá rozбором Zapletalových próz. Především časem, místem, charakteristikou jednotlivých postav a samotným dějem. K analýze jsou použity dobrodružné romány ze skautského prostředí, a to *Sedmička*, *Ostrov přátelství*, *Stezka odvahy*, *Sovi jeskyně* a *Cvoci*. Nejpodstatnější skautské motivy jsou pak shrnuty v následující kapitole, jakožto i informace, jež jsou podloženy citacemi z knih.

Jeho příběhy jsou pochopitelně zasazeny do reálné doby, která byla zejména pro skauting nelehká. Autor tak rámcově nejdříve seznamuje čtenáře s každodenním životem v totalitní, nedemokratické společnosti, kdy byl skauting, jak bylo výše naznačeno, zakazován a jeho členové se museli scházet tajně.

Jistou výjimkou tvoří známé období všeobecného uvolnění společnosti. V průběhu šedesátých let docházelo k uvolňování režimu. Období „tání ledů“ bylo ko-

runováno tzv. „Pražským jarem“ v roce 1968, kdy se skupina reformních komunistů okolo Alexandra Dubčeka pokusila o demokratizaci komunistické vlády. Jejich snahy ovšem utnula sovětská okupace v srpnu 1968. I v autorových knihách se o Pražském jaru můžeme dočíst.

V závěrečné části práce jsou shrnuty nejdůležitější poznatky, jež se mi podařilo získat ze všech autorových próz a upozorňuji zde i na jejich společné rysy.

2. Životopis Miloše Zapletala

Miloš Zapletal se narodil 13. ledna 1930 v Prostějově. Mládí prožil v Pardubicích, kde roku 1949 odmaturoval na obchodní akademii. Následně se rozhodl studovat tělesnou výchovu na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy. Na studiích se seznámil se vzory a výchovnými cíly skautského hnutí, které trvale utvářely jeho celoživotní směřování, pedagogickou činnost i literární tvorbu. Jedním takovým vzorem byl pro něj historik, archivář, filosof a představitel českého skautingu Pavel Křivský, jenž byl pro svou skautskou činnost dlouho vězněn. Dále ho také velmi ovlivnilo členství ve volném roverském sdružení studentů Kruh, kde působil jako hlavní iniciátor a vedoucí Křivský.¹

V letech 1954—1957 pracoval Zapletal jako asistent katedry tělesné výchovy na AMU v Praze a současně se soukromě vzdělával v orientalistice a bengálštině. Od roku 1957 zastával svobodné povolání. O tři roky později se odstěhoval do Liberce, kde se podílel na obnově celostátní skautské organizace. Zde založil a patnáct let vedl skautský oddíl. Po likvidaci Junáka ho spravoval pod hlavičkou Svazu českých turistů.²

V osmdesátých letech se účastnil letních Prázdninových školních her na Lipnici. Poté tři roky působil jako šéfredaktor časopisu Junák. Vytvořil plán časopisů Skaut-Junák a Skauting, které též redigoval, od roku 1997 upravoval nově založený časopis Roverský kmen. V letech 1991—2000 založil nakladatelství Skauting a zároveň byl redaktorem pedagogické knihovničky Skautské prameny. Působil také v časopisech Komenský, Vedoucí pionýrů, Turista, Nový Orient, ABC, Sedmička, Stezka.³

Miloš Zapletal působí nejen jako literát, ale také jako skautský činovník. Touto prací se inspiruje ve své tvorbě.

Kromě beletrie mají stěžejní význam i jím vytvořené příručky. Mezi ně patří rozsáhlá čtyřdílná *Encyklopedie her* (1986—1988), která vyšla nejen v češtině, ale také v němčině, japonštině, rumunštině a estonštině. Dále vytvořil třicetisvazkovou příruč-

---

¹ CVRČEK, Pavel. *Slovník českých spisovatelů od roku 1945, díl 2.*, str. 695.

² Tamtéž, str. 695.

³ Tamtéž, str. 695.

kovou edici *Skautské prameny* (1991—1999), kde je u většiny svazků autorem či spoluautorem. Poskytl námět ke knize *JOGNES: Tábornická praxe*. Překládal některé knihy E. T. Setona. Působil jako editor některých knih Jaroslava Foglara.⁴

Vedoucím táborů je věnovaná příručka *Jak vést letní tábor* (1969). Značnou část tvorby, např. *Rádce skautské družiny* (1991); *Junácké hry v přírodě* (1970); *Skautské hry ve městě* (1994); *Skautský tábor* (1993) zasvětil Junákům. *Skautské hry v přírodě* napsal společně s R. Baden-Powelem, A. B. Svojsíkem a Jaroslavem Foglarem. S Jaroslavem Foglarem napsal i *Skautské hry v klubovně*.

Miloš Zapletal oslavil v roce 2010 své osmdesáté narozeniny a i nadále se zabývá literární tvorbou. V současné době žije v Liberci, kde se věnuje skautům a spolupracuje s lesními školami.

---

⁴ STUDENOVSKÝ, Tomáš; BLÁHA, Josef. *Slovník autorů pro chlapce*, str. 157.

3. Historie skautingu

3. 1. Antonín Benjamín Svojsík

Zakladatelem českého skautingu byl profesor Antonín Benjamín Svojsík (1876—1938), který se narodil ve Dvoře Králové v rodině úředníka. Po smrti otce se celá rodina ocitla ve finančních potížích a byla nucena odejít do Prahy. S bratrem Františkem Svojsíkem a Janem Novákem sestavili pěvecké kvarteto, se kterým vykonali cestu kolem světa. Jako nejmladší člen tohoto kvarteta získal Antonín přezdívku Benjamín, kterou pak natrvalo připojil ke svému jménu. Cesta s kvartetem přinesla Antonínovi řadu poznatků, které pak později daly život celému skautingu. Stal se profesorem tělesné výchovy na žižkovské reálce a s jejími žáky započal skautskou dráhu. *Od roku 1911, kdy plně poznal a pochopil skauting, jeho myšlenky, ideály a cíle věnuje mu celý svůj zbývajících život.*⁵

3. 2. Počátky českého skautingu

Československý skauting vznikl na základě skautského hnutí v Anglii, které založil anglický generál Baden-Powel, jenž měl svůj vzor ve spisovateli Ernestu Thompsnu Setonovi. Svojsík se proto vydal o prázdninách roku 1911 do Anglie. Zde poznal skautské oddíly, kterými se po příjezdu domů inspiroval. Koncem léta roku 1911 přeložil Svojsík s Adolfem Stránským Baden-Powelovy knihy *Scouting for boys*. Svojsík přemýšlel, co je možné převzít pro české poměry z výchovy mládeže směru Baden-Powelova a co z amerického směru Setonova. Z tohoto vzoru byl vytvořen typický český národní skauting — junáctví. Poté začal Svojsík o skautingu přednášet a 1. 2. 1912 vydal první informační spis „Český skaut“. V této době napsal knihu *Základy junáctví* (1912).

Jelikož Sokol junáctví nepřijal, musel se Svojsík postarat o jeho samostatnou organizaci. Nejprve byl vytvořen Skautský odbor a po Svojsíkově přednášce v Obecním

---

⁵

SVOBODA, Milan. *Hledání zaváté stezky*, Str. 11.

domě byl dne 15. 6. 1914 založen samostatný spolek Junák-český skaut. Prvním starostou tohoto spolku byl zvolen fyzik dr. Čeněk.

Skauting začal svou činnost ve velmi nepříznivé době. Schylovalo se k první světové válce, která znamenala rozpad rakousko-uherské moci. *Bylo to období, ve kterém stále sílí boj za sebeurčení i jiných národů a za sociální spravedlnost, které nakonec vyvrcholilo dne 28. 10. 1918 vyhlášením samostatné Československé republiky.*⁶

3. 3. Světové jamboree

Roku 1920 se Svojsík vydal na první světové skautské Jamboree (mezinárodní sjezd skautů), které se konalo v Londýně. Zde byl založený mezinárodní výbor, jehož členem se stal i Svojsík. Za deset let, co fungovalo junácké hnutí, bylo ve Svazu registrováno celkem 19640 členů a 1980 vedoucích, kteří vyvíjeli svou činnost v 760 oddílech. Na třetím světovém Jamboree roku 1928, které se konalo v Arrowe Parku v Liverpoolu v Anglii, byl vybudován samostatný československý tábor.

Pro nás bylo nejvýznamnější Jamboree, konané v Československu roku 1931. *Jamboree slovanských skautů a připojených táborů se zúčastnilo více než 10 000 skautů a skautek z Polska, Litvy, Jugoslávie i Československa. Dále se zúčastnili skautské delegace z Anglie, Francie, Maďarska a Rumunska.*⁷

3. 4. Události let 1938—1940

Mezníkem pro vývoj československého skautingu byl rok 1938. Fašistické Německo útočilo na naši zemi, a postavení dr. Edvarda Beneše, prezidenta republiky, bylo oslabeno. Junáci se dali do služeb armády a policie, kterým pomáhali v udržování pořádku. Dne 16. 7. 1938 odjel Svojsík do Sovětského svazu — zde se mu podařilo získat další poznatky, které mohly přispět k chápání koncepce, jak vychovávat mládež. Týden

---

⁶ SVOBODA, Milan. *Hledání zaváté stezky*, str. 18.

⁷ Tamtéž, str. 40.

po návratu domů ulehl s vysokými horečkami, které přes snahu doktorů i nadále stouply. Projevila se u něj otrava streptokokem, na jejíž následky dne 17. 9. 1938 zemřel. *Smrtí profesora Antonína Benjamína Svojsíka ztrácí československé junácké hnutí a celý národ vynikající osobnost, kterou je možné bez jakýchkoliv obav a výčitek přirovnat směle k Tyršovi a jiným pokrokovým osobnostem.*⁸

V prosinci roku 1938 se konal mimořádný sněm Svazu, na kterém byl vytvořen přípravný výbor nové skautské organizace Junák.

Celé období let 1939—1940 bylo bráno jako značně nejisté, kdy se mnoho oddílů připravovalo na přechod do ilegality a na odbojovou činnost. Dne 28. 10. 1940 podepsal K. H. Frank tzv. „Výnos o zrušení Junáka”. *Veškerý majetek organizace, junáckých oddílů včetně kluboven je zabaven a předán fašistické organizaci Hitlerjugend. Mnozí činovníci a vůdcové oddílů jsou pozatýkáni a vězněni v koncentračních táborech i ve věznicích až do osvobození republiky v roce 1945.*⁹

3. 5. Boj za svobodnou republiku (1940—1945)

Ani po oficiálním rozpuštění neukončil Junák svou činnost, ale tajně se scházel v Klubu českých turistů nebo v Sokole. Junáci se zapojili do boje proti německým okupantům, mnozí z nich byli uvězněni, někteří zemřeli na bojišti.

Po vypuknutí Pražské květnové revoluce v roce 1945 byli junáci i skautky připraveni. Pomáhali při stavění barikád, vykonávali funkce spojek, pozorovatelů a pracovali v záchranné službě. *Po osvobození Československa pomáhají spojeneckým armádám jako tlumočníci. Dále pomáhají při likvidaci barikád, odklizení trosek, spolupracují s policií a armádou při obnovení a udržení pořádku.*¹⁰

---

⁸ SVOBODA, Milan. *Hledání zaváté stezky*, str. 54.

⁹ Tamtéž, str. 70-71.

¹⁰ Tamtéž, str. 94.

3. 6. Pod vládou národní fronty (1945–1950)

Události let kolem roku 1947 a částečně 1948 jsou charakterizovány jako „Gottwaldova dvouletka“, do které se aktivně zapojil i Junák a vyhlásil svou „Junáckou dvouletku“ a s tím přijal i závazky k odpracování celkem 20 miliónů hodin ve prospěch národního hospodářství. Jeden junák nebo skautka měli během této dvouletky odpracovat 70 hodin.

Rok 1947 byl pro Junáky ve všech směrech úspěšný. Nelze to říci o nadcházejícím roce 1948, který byl ve znamení vzrůstajícího předvolebního napětí mezi politickými stranami. *Svaz české mládeže, jehož kolektivním členem byl i Junák, přestával být organizací nadstranickou a nábožensky tolerantní a stával se stále zřetelněji zálohou KSČ*“, což se nelíbilo některým politickým stranám, ale i různým skupinám mládeže, mezi nimi i části činovníka Junáka.“¹¹

Velmi významnou akcí byl pokus o státní převrat, který se konal v noci z 16. na 17. 5. 1948 s cílem svrhnout komunistickou diktaturu a vrátit republiku zpátky demokracii. Činnosti se kromě armády zúčastnili i sokolové a skauti. Akce byla prozrazena a několik účastníků bylo zatčeno a odsouzeno k odnětí svobody, a dokonce byli někteří odsouzeni k trestu smrti.

Organizace „Junák“ zanikla v roce 1950. Český skauting čekal na svoje vzkříšení až do roku 1968.

3. 7. Vzkříšení skautingu

V období „Pražského jara“ byly odstraněny poslední překážky, které bránily obnovení skautingu. Junák zahájil svoji činnost znovu 29. března 1968.

---

¹¹ SVOBODA, Milan. *Hledání zaváté stezky*, str. 123.

3. 8. Od renesance k nové likvidaci

Po dvacetiletém nedobrovolném odmlčení byla obnova činnosti Junáka složitější, než tomu bylo v roce 1945. Potíže se projevovaly v nedostatku zkušených vedoucích oddílů. Vedení Junáka si to plně uvědomovalo a snažilo se to řešit. Koncem dubna roku 1970 měl Český Junák 77 000 členů. Přes snahu junáků probíhala v tisku kampaň proti skautingu a jeho představitelům. Boj vyvrcholil zánikem skautských časopisů Junáka a Junáckého činovníka.

3. 9. Skauting v osmdesátých letech

V roce 1982 oslavil skauting 75. výročí svého vzniku. O sedm let později se 17. listopadu konal průvod studentů, který však byl brutálně napaden. Celý národ toto násilí odsoudil a začala Sametová revoluce, jež smetla komunistický režim. Našemu skautingu se otevřela volná cesta. V prosinci roku 1989 byly schváleny stanovy Českého Junáka a následně byl zvolen prezidentem Václav Havel, mimochodem v mládí také člen skautu.

3. 10. V letech 2000–2007

Nové tisíciletí přineslo všem skautům nové kroje, a ty byly poprvé předvedeny v Liberci a v Praze. V červenci roku 2001 se v Praze konala Evropská konference světových organizací WOSM a WAGGGS, přičemž si tuto akci nenechalo ujít 490 delegátů všech evropských skautských organizací. Roku 2002 se konala výstava, která byla pojmenovaná Výpravy za dobrodružstvím a slavilo se 90. výročí českého skautingu.

V Praze roku 2007 skauting oslavil sté výročí od svého založení.

3. 11. Současnost (2010)

Letos slaví všechny skautky na světě sté narozeniny své činnosti. Ve Velké Británii se koná několik velkých oslav. Tento rok je dále významný pro vodní skauty, zvláště pro ty české. Je to totiž sto let, co na popud bratra R. B. Powella byl založen vodní skauting.

Skauting obecně

4. 1. Základní principy skautingu

Výraz základní principy používáme tehdy, jestliže mluvíme o jednotě hnutí, tedy o cíli, zásadách a metodě. Skauting existuje v mnoha podobách, ale hlavní podstata spočívá v tom, že se přizpůsobuje potřebám společnosti. Hlavním jmenovatelem jsou společné rysy, které sdružují skautské hnutí po celém světě. Tyto základní body jsou uvedeny v kapitole Ústavy WOSM. V dalších kapitolách se budu snažit upřesnit pojem, cíl, metodu a symbol skautingu.

4. 2. Definice pojmu

Na otázku „co je skauting“ je mnoho odpovědí. „Skauting je hra“, odpověděl jednou Robert Baden-Powell — a dodal: „...o velkou sázku.“ V sázce je ledacos — radost z krásného dne, přátelství, malá dobrodružství, sebezapření, plameny táborového ohně, bratrský kruh, vůně hořícího dřeva, vysoké letní nebe. Není to jen hra, ale také kouzlo.¹² Tato odpověď je jedna z mála možných na otázku, co je skauting. Z dalších otázek získáme odpovědi, které v sobě skrývají různé pohledy na toto hnutí. Každá z nich nás zavede k odkrytí podstaty a identity skautského hnutí.

Odpověď první v sobě ukrývá, že skauting je idea, která vychází ze třech základních principů. Povinností každého skauta je závazek k Bohu, vůči ostatním a vůči

---

¹² *Sbírka skautských předpisů a řádů, Strategie do roku 2005, str. 1.*

sobě. Bohem se tu myslí hledání vyšších hodnot než materiálních. *Povinností vůči ostatním, chápaná jako věrnost vlasti; jako snaha o mír a o vzájemné pochopení mezi lidmi, národy a různými sociálními skupinami; jako závazek účastnit se na rozvoji společnosti; jako úcta a láska prokazovaná bližním a přírodě.*¹³

*Skauting je celosvětové hnutí, které překračuje všechny hranice: politické, náboženské, sociální, kulturní, národní a etnické!*¹⁴ Takto je definovaná druhá odpověď na otázku, která je ještě rozvíjena: *Junák je členem světových organizací skautek WAGGGS a skautů WOSM a hlásí se k jejich poslání, principům a metodám. Junák je rovněž organizace dospělých skautů ISGF.*¹⁵

Poslední odpovědí je: *Skauting je metoda výchovy a sebevýchovy vedoucí k životnímu stylu!*¹⁶ Skautská výchova odpovídá věku i potřebám jednotlivého člena a je založena na dodržování skautského zákona, slibu, na osobnostním rozvoji, službě společnosti a týmové práci ve skupinách atd.

Na závěr bych tu zmínila definici Junáka, organizace českého skautingu. *Junák—sraz skautů a skautek ČR je dobrovolné nezávislé a nepolitické občanské sdružení ve smyslu zákona 83/90 Sb. sdružující své členy a členky bez rozdílu národnosti, náboženského vyznání, politického přesvědčení, rasy nebo jiných rozdílů.*¹⁷

4. 3. Poslání skautingu

*Posláním Junáka je podporovat rozvoj osobnosti dětí a mladých lidí, jejich duchovních, mravních, intelektuálních, sociálních a tělesných schopností, aby byli po celý život připraveni plnit povinnosti k sobě samým, bližním, vlasti, přírodě a celému lidskému společenství v souladu s principy, stanovenými zakladateli skautského hnutí.*¹⁸ Skauting přispívá k rozvoji dětí a mladých lidí, ale nechce se tím říct, že má nahrazovat rodi-

---

¹³ *Sbírka skautských předpisů a řádů, Strategie do roku 2005, str. 2.*

¹⁴ *Tamtéž, str. 2.*

¹⁵ *Tamtéž, str. 2.*

¹⁶ *Tamtéž, str. 2.*

¹⁷ *Tamtéž, str. 3.*

¹⁸ *Tamtéž, str. 3.*

nu, školu nebo jinou společenskou instituci. Pouze jejich výchovné a společenské působení doplňuje. Dalším důležitým pojmem, který je potřeba vyzdvihnout, je odpovědné občanství. Člověk je na prvním místě jedinec, který se začleňuje do společnosti a který si musí být vědom svých práv a povinností ke společnosti, do níž patří.

4. 4. Metoda skautingu

Metodu můžeme definovat jako prostředek nebo posloupnost kroků vedoucích k dosažení určitých cílů, které jsou charakteristické pro skauting. Skauting vzdělává své svěřence prostřednictvím skautského slibu, zákona, učení se činnosti a činnosti v malých skupinách.

První součástí metody skautingu je slib a zákon. Prostřednictvím slibu a zákona se mladý člověk zcela svobodně zavazuje plnit jisté normy chování a před skupinou sobě rovných přijme odpovědnost za dodržení daného slova.

Jako příklad uvedu jen znění Skautského slibu: *„Slibuji na svou čest, jak dovedu nejlépe: sloužit nejvyšší Pravdě a Lásce věrně v každé době, plnit povinnosti vlastní a zachovávat zákony skautské, duší i tělem být připraven pomáhat vlasti i bližním.“* Skaut může toto prohlášení dokončit ještě: *„K tomu mi pomáhej Bůh.“*¹⁹

Další důležitou složkou metody je pojem aktivní výchova nebo jednoduše učení se pracím. Tato metoda je velmi moderní a vede skauty k aktivní činnosti a podílení se na různých aktivitách.

Poslední metodou je činnost v malých skupinách, jejíž vlastní podstatou je zapojování dětí a mladých lidí do jakési družiny a upevňování jejich vzájemných vztahů. Mezi hlavní aspekty patří učit mládež respektu, porozumění a zodpovědnosti vůči druhým. Pomáhá mladým lidem objevit své schopnosti potřebné k přijetí zodpovědnosti ve společenském životě.

---

¹⁹ *Sbírka skautských předpisů a řádů, Stanovy, str. 2.*

4. 5. Skautské symboly

Skauti téměř na celém světě mají ve znaku lilii. Tato lilie má v mnoha zemích odlišný tvar, barvu i velikost. Světová organizace zvolila za svůj oficiální znak bílou lilii s dvěma pěticípými hvězdičkami, obklopenou kruhem, vytvořeným lanem, jehož konce jsou dole spojeny ambulančním uzlem.²⁰ Definici těchto symbolů podal zakladatel skautingu Robert Baden-Powell. Skautským znakem je střelka, která ukazuje na starých mapách a na kompasové růžici sever. Ukazuje nám, jak plnit své povinnosti a pomáhat ostatním. Její tři cípy připomínají tři body skautského slibu.²¹

---

²⁰ *Skauting*, str. 237.

²¹ *Tamtéž*, str. 237.

5. Tvorba Miloše Zapletala

Pro Zapletalovu literární tvorbu je příznačné, že vychází z autorova celoživotního působení mezi dětmi a mládeží. Najdeme v ní složku uměleckou, všeobecně naučnou a poznávací. Mezi jeho prvotiny patří próza *Světlušky*, která vypráví o skupině venkovských dětí nacvičujících o prázdninách divadelní představení a novela *Lovec hvězd*. Poté začal Zapletal psát prózy tematicky navazující na tvorbu Jaroslava Foglara — Zapletalovy ovšem více respektují problémy reálného života současných dětí. V příbězích z vodáckého oddílu rozvíjí motiv osamělosti tělesně postiženého chlapce, jemuž nikdo neřekne jinak než Pajda, a jeho cestu k začlenění mezi vrstevníky (*Sedmička, Ostrov přátelství*). V dalších prózách (*Stezka Odvahy, Soví jeskyně*) zobrazuje samostatnou činnost mladých lidí; tu zase podněcují přírodovědci či ekologové.²²

Významné postavení má v Zapletalově tvorbě umělecko-naučná próza (*Tisíc malých dobrodružství, Kouzelné brýle, Objevy bez konce, Výpravy za dobrodružstvím* aj.) a také mnoho prací, které jsou věnovány hrám a herním návodům, například *Junácké hry v přírodě; Cvičení v přírodě; Jak vést letní tábor; 1000 her v tělocvičně, na hřišti, na louce, ve městě, v terénu, v místnosti; Kniha hlavolamů; Špalíček her; Velká kniha deskových her* aj. V rozpětí několika desetiletí a s přispěním spolupracovníků z celého světa vznikla čtyřdílná *Velká encyklopedie her*.

Zapletal čerpá materiál pro své knihy z historických a etnografických pramenů a z herních zásobníků řady zájmových skupin a oddílů.²³

Miloš Zapletal získal za svou literární tvorbu cenu Stříbrného stupně březového lístku a měl mu být udělen i nejvyšší stupeň — Zlatý. Autor ale tento nejvyšší stupeň pro svou značnou skromnost odmítl.

---

²² JANOUŠEK, Pavel. *Slovník českých spisovatelů od roku 1945, díl 2.*, str. 696.

²³ Tamtéž, str. 695.

5. 1. Dobrodružný román

Prózy, jimž se budu níže věnovat, jsou dobrodružné romány, pro něž je typické množství zápletek, a kde postupně graduje napětí. V *Encyklopedii literárních žánrů* od Dagmar Mocné a Josefa Peterky je dobrodružný román odedávna charakterizován jako žánr nízký, neoficiální, pololidový, který se stal stěžejním žánrem populární literatury.

Základní složkou je bohatě rozvitý vzrušující a napínavý děj, jenž předpokládá geograficky otevřený prostor, a ústřední mužská postava (dvojice, pár, malá skupinka postav) hrdinského typu.²⁴ Hlavní postava v románu opouští svůj známý domov a vydává se do neznámých prostředí. Cesta hrdiny vede divokými (neprobádanými, exotickými, labyrintickými) končinami. Cíl hrdinovy cesty nabývá někdy materiální, jindy ideální povahu: může jím být bohatství, nevšední zážitky, zkušenost fatálního nebezpečí a zalkoušení hranic vlastních schopností, jež jsou dohromady známy jako tzv. touha po dobrodružství, dále také záchrana bližních, svoboda, spravedlnost, poznání či láska.²⁵ Hlavní postava vyniká nad ostatními postavami fyzickou silou, ale i charakterovými a morálními vlastnostmi. Dobrodružný román se dále rozčleňuje do různých tematických variant — western, robinsonáda, historicko-dobrodružný román, námořnický román. Může také přesahovat do kriminální prózy, science fiction a fantasy.

5. 2. Příběhová próza ze života dětí

Romány Miloše Zapletala se zaměřují na běžný život dospívajících chlapců, kteří se snaží začlenit do skupiny a zároveň chtějí všem dokázat svou chytrost a zdatnost.

Samotné vymezení pojmu příběhové prózy ze života dětí je diskutabilní. Mísí se v něm tematické hledisko s ontogenetickým, zatímco vymezení poetologické je skryto v nepřesném termínu próza.²⁶

---

²⁴ MOCNÁ, Dagmar, PETERKA Josef. *Encyklopedie literárních žánrů*, str. 118.

²⁵ Tamtéž, str. 118.

²⁶ URBANOVÁ Svatava; ROSOVÁ Miroslava, *Žánry, osobnosti, díla*, str. 131.

Už ze samotného názvu není zcela jasné, zda se jedná o povídku, novelu, črtu nebo o román. Autor příběhů s dětským hrdinou musí na jedné straně respektovat věk čtenáře, jeho dispozice psychologické, a na druhé straně je ovlivněn společenskými požadavky, které utvářejí dětskou osobnost. Téma těchto próz může nabývat dvojího charakteru. Autor se buď snaží tematizovat životní zkušenosti, může i vycházet z vlastních zážitků z dětství nebo se zaobírá začleněním dítěte do světa dospělých. Na druhé straně hledá spisovatel únik z reality, prostřednictvím fantazie, humoru, grotesky nebo parodie. Dětský čtenář má tendence ztotožňovat se s hlavní postavou a propadat příběhu.

Počátky příběhů o dětech najdeme již v době národního obrození. Již dílo Václava Matěje Krameria *Zrcadlo šlechtnosti pro mládež českou* (1805) představovalo adaptaci děl zábavně výchovného charakteru. Životnost si zachovala až realistická vyprávění s humoristickým nádechem (Franta Župan: *Pepánek nezdara*) nebo realistické povídky se sociálním nádechem (Pavel Sula, Karel Pulpán).

Z meziválečné prózy s dětským hrdinou se dlouho prosazovala díla spojená s tzv. socialisticko-realistickou metodou, modelové se stalo dílo Josefa Věromíra Plevy, autora románu *Malý Bobeš* (I. díl 1931, II. díl 1933, III. díl 1934) a *Hoši s diamantem* (1934). Mezi další čtenářsky úspěšné tzv. klukovské romány patřilo *Bratrstvo bílého klíče* (1934) od Františka Langera a úspěšná díla od Jaroslava Foglara (*Hoši od Bobří řeky*, *Rychlé šípy* aj.)

Během okupace vycházely romány od Karla Michla (*Kousky Františka Housky*), Jaromíra Johna (*Rajský ostrov*) a od ruralistických autorů, jako byl například František Křelina (*Z bukové dřeva*) a Josef Knap (*Trojlistek*).

V padesátých letech byly povídky plné klišé a stereotypů. Většina děje se odehrávala na pionýrských schůzkách, ve školních kolektivech, v lese atd. Budovatelskému románu podlehl i Bohumil Říha, který napsal prózu *Na znamení zvonku* (1953).

V šedesátých letech se prosadila tzv. nová vlna, která spočívala především v radikálním směřování společenských próz k životní pluralitě. Dětský hrdina se dostává do kritických životních situací, autoři Ota Hofman (*Útěk*) a Iva Hercíková se zaměřili na psychické proměny dětských hrdinů.

Normalizační tlak zvláště po roce 1971 zasáhl nejvýrazněji společenskou prózu. Někteří autoři se odmlčeli nebo se přizpůsobili vnějšímu tlaku na tzv. společenskou angažovanost. Převahu opět nabýval model realistické povídky zaměřené zejména na malé děti (Bohumil Říha: *Jak jel Vítek do Prahy* aj.).

Téma německé okupace se objevilo znovu v literatuře devadesátých let dvacátého století. V románu *Zakázané holky* (1995) se Hana Bořkovcová vrací k židovské tematice.

Dnešní tematika knih pro děti a mládež se zcela liší od předcházejících. Rozvíjí se problém dětské šikany, například v románu *Fretka* (2000) od E. Horelové.

Nejzasvěcenějším znalcem v oblasti tvorby pro děti a mládež zůstává Miloš Zapletal. Svědčí o tom jeho *Velká encyklopedie her*. Avšak ani on nevidí ve hře bezprostřední náplň a účel, nýbrž ji bere jako účinný prostředek, který v rukou dobrého vychovatele může dobře posloužit. Ve svých knihách vytváří svébytný svět s jeho vlastními tradicemi a vžitými formami. Zároveň plně respektuje mentalitu soudobých dětí a vytváří v nich jejich vlastní identitu, která je schopná odpovědnosti za vlastní činy.

5. 2. 1. Jaroslav Foglar (1907–1999)

Jedním z nejznámějších autorů příběhové prózy ze života dětí je Jaroslav Foglar, jehož typ dobrodružných klukovských příběhů je nazýván „foglarovkou“. Oblíbeným spisovatelem se stal po vydání knihy *Hoši od Bobří řeky* (1973). Tisíce dětí začalo po vzoru hlavních hrdinů plnit skautské zásady třinácti bobříků. V českém skautském prostředí je autor známý pod jménem Jestřáb.

Foglarův dětský svět je uzavřenou komunitou pro všechny dospělé, jež jsou považováni za vetřelce, kteří svou pragmatičností a sobectvím rozkládají soudržnost. Projevují-li pochopení, zůstávají na okraji událostí. Foglarovi chlapci se dovedou uzavírat do sebe a nepřijímat do svého středu nikoho zvenčí. To je jeden z odlišných rysů od dobrodružných próz Miloše Zapletala, jelikož v jeho románech je dospělá osoba důležitou součástí, která všechny sdružuje a vede.

Hrdiny „foglarovek“ lze rozdělit na dva typy, jedni z nich jsou „zářivě ušlechtilí“ a druzí „zlí“. *Ušlechtilý bývá zpravidla jeden: urostlý chlapec, svalnatých lýtek, kterému všechno sluší, hezky oděný, dobrý žák a dobrý sportovec. Ti druzí „zlí“ jsou mnohem početnější, a jsou právě tak čítankoví, jak je charakterizuje Foglar, otrhaní, špinaví, suroví, sprostí, zanedbaní, hrubci. Vytvářejí party a bandy a nemají nic jiného na práci než vymýšlet jednotlivé špatnosti i celé akce.*²⁷

V Zapletalových románech se s tímto rozdělením nesetkáváme. Všichni skauti jsou vyobrazeni jako vzor ctnosti, nepanují mezi nimi žádné materiální rozdíly, všichni jsou si rovni. Zapletal se zaměřuje na rozdíl od Foglara na handicapované děti a jejich cestu k plnému začlenění mezi vrstevníky.

Je zřejmé, že Zapletal navazuje na Foglarovu tvorbu využíváním podobných motivů. Oba dva se v knihách zabývají výlučně světem dospívajících chlapců, kteří se sdružují do klubů nebo oddílů. V mládí hraje velkou roli přátelství mezi vrstevníky a hlavní hrdinové potřebují mít před očima nějaký vzor, jelikož je prokázáno, že v průběhu dospívání každý hledá nějaký model jednání, s nímž by se mohl ztotožnit (i když často jen podvědomě) a právě ten, jenž v jejich očích představuje hrdinu, je tím vhodným kandidátem. Příběhy nabízejí program pro volný čas, součástí většiny příběhů jsou hry. Na city dospívajícího působí poetické popisy přírody. Vyprávění je obohaceno o humorné pasáže. Knihy nejvíce zapůsobí na mladého čtenáře svou napínavostí a dějovostí. Hrdinové prožívají dobrodružství někde v Čechách. Tato lokalizace vzbuzuje u dospívajícího čtenáře dojem, že i on může prožít něco takového. Mezi dospívajícími chlapci panuje rivalita. Své síly si měří v prostých závodech. Oba dva uvedení autoři rozuměli klukovské duši a své knihy obohacovali o vlastní zážitky z dětství. Jejich vztah k přírodě je zřejmý z lyrických pasáží, kterými své příběhy doplňují.

Jaroslav Foglar patřil k Zapletalovým nejlepším přátelům. *Přesvědčil mě, že výchova dorůstající mládeže je činnost nejen potřebná a záslužná, ale i zajímavá a zábavná. Té jsem se pak věnoval jako profesionál i skautský vůdce.*²⁸ Foglarovy knihy podnítily v Zapletalovi určitý, řekli bychom, vzor jednání, který považoval za morálně závaz-

---

²⁷ ZAPLETAL, Miloš. *Záhady a tajemství Jaroslava Foglara*, str. 87.

²⁸ ZAPLETAL, Miloš. *Sedmička*, str. 7.

ný, a jímž se pak v dalších letech řídil. Foglar v něm probudil i zájem o hru, jejímuž studiu se pak více než půl století věnoval. Zapletal napsal o Foglarovi rozsáhlou knihu (*Záhady a tajemství Jaroslava Foglara*), ve které mu krom jiného poděkoval za to, že jej přivedl ke skautingu

6. Dobrodružné prózy s chlapeckým hrdinou

6. 1. Sedmička

Po prvotině, již byla próza *Světlušky*, a novele *Lovec hvězd* začal Zapletal psát prózy, které se tematicky přibližují tvorbě Jaroslava Foglara. Zapletal se ve svých prózách na rozdíl od Foglara zaobírá každodenním životem dospívajících chlapců, i s jeho radostmi a dětskými bolestmi. V knize *Sedmička* rozvíjí motiv osamělosti tělesně postiženého chlapce Jirky a jeho začlenění se do kolektivu. Od roku 1976, kdy kniha vyšla, se začínají objevovat jeho prózy věnované tématu skautingu.

6. 1. 1. Čas

*Záříjový den. Nebe nad Polabím je modřejší a hlubší než moře. Na zámeckých valech žloutnou první listy v korunách javorů*²⁹. Pajdovo seznamování s oddílem Sedmička začíná měsícem září a končí posledními dny školního roku. *Objevil jsem se tedy ke konci školního roku taky u prastarého topolu, kdy byl podle tradice start k velkému každoročnímu podniku Sedmičky.*³⁰ Zima je pro každého obdobím nepříznivým, jelikož nemohou podnikat plavby na pramicích. *Únor byl neobyčejně studený. Napadlo mnoho sněhu, zejména nahoře v Krkonoších. Tuhé mrazy pokryly všechny řeky, říčky a rybníky silným ledem. Až do třináctého března se zdálo, že zima letos vůbec nemíní ustoupit, teplota klesala každé noci hluboko pod bod mrazu. Teprve čtrnáctého března se ohlásilo předjaří.*³¹

---

²⁹ ZAPLETAL, Miloš. *Sedmička*, str. 7.

³⁰ Tamtéž, str. 335.

³¹ Tamtéž, str. 237.

6. 1. 2. Místo

V próze *Sedmička*, která je hlavním tématem této kapitoly, se právě projevíly zážitky z mládí, jež Miloš Zapletal strávil v Pardubicích. Odkazy na město Pardubice najdeme hned na první straně, kdy autor přiznává, že před lety bydlel v domě U Jonáše. *Na východním konci náměstí stojí prastarý dům, zvaný U Jonáše. Celé průčelí má pokryto divnými výjevy. Ze štítu strnule zírá boží oko. Nad okny v horním patře poletují nahatí andílci. Nezavedl jsem vás k domu U Jonáše jen proto, že je to památná stavba se vzácnými reliéfy. Před lety jsem tu bydlel a tady začal příběh, který vám teď budu vyprávět.*³²

Oddíl *Sedmička* se během týdne několikrát setkává ve Vrbičkové zátocě, která je pro každého místem odpočinku a zábavy. *Hájek nekecal, když říkal, že je to bezvadné místo. Klidně bych si dovedl představit právě tady konec světa. Není sem vidět z vody ani z pobřežní pěšinky.*³³ Tajuplné a tajemné to je pro každého neznámého, který zátoku navštíví poprvé. Všechno se mu jeví zvláštní a nevídané. *Za listnatou hradbou se ozýval mnohohlasý hovor, křik a smích. Potom tam zaznělo písknutí, které mi připomínalo zvuk lodní sirény. Prošli jsme brankou a zůstali rozpačitě stát. V dolním cípu loučky svítil štíhlý stožár. Nebyla to obyčejná kláda, jakou člověk vidá na kdejakém táboře, tenhle stožár čněl zatraceně vysoko a ve třech čtvrtinách výšky k němu bylo připevněno příčné břevno.*³⁴

Chlapci stráví denně několik hodin na řece Haldě. *Já vím, Halda je vlastně umělý průplav, ale průplav tak prastarý a zarostlý, že v něm dnes ani nepoznáte dílo vytvořené lidskou rukou. Dole v hloubce řvou labské peřeje, na druhé straně plyne zvolna, tiše Halda, její hladinu nerozčeří jediná vlnka. A co tu je nejpodivuhodnější — stromy. Oba břehy Haldy jsou porostlé jasany, duby, olšemi, topoly a lípami. Koruny starých stromů se sklánějí nad průplav a tvoří nekonečný zelený tunel.*³⁵

---

³² ZAPLETAL, Miloš. *Sedmička*, str. 7.

³³ Tamtéž, str. 29-30.

³⁴ Tamtéž, str. 48

³⁵ Tamtéž, str. 102.

Po skončení letní sezóny odjíždí Sedmička každoročně do hor na chatu Skočka. *Tohle je tedy ta slavná Skočka. Napohled se podobá jiným horským chalupám. Mrňavá okýnka, dlouhá strmá střecha — a je skoro celá ze dřeva. Jen boční zdi má z kamene.*³⁶ Pajda se ocitá v těchto horách poprvé. *Stojíme na konci velkého údolí. Od severu, jihu a západu je uzavírají bílé horské svahy. Rozbíhají se od silnice nejdřív pozvolna vzhůru, pak šplhají čím dál strměji a končí až kdesi v nebi. Pár set metrů nade dnem údolí pláň přecházejí do vzrostlého smrkového lesa.*³⁷

6. 1. 3. Postavy

Hlavní postavou je třináctiletý chlapec Jirka. Doma ho nazývá sestra Macíkem a ve škole si pro svou kulhavou nohu získá přezdívkou Pajda. S handicapem se Pajda vyrovnává velmi špatně, spolužáci se mu posmívají a dobírají si ho. *„Ty, Pajdo,“ promluvil najednou Kolda, „jak tak na tebe koukám, měl bys chodit vždycky jen po kraji chodníku,“ nechápavě jsem se na něho podíval. „Proč?“ „Potom by vůbec nebylo vidět, že pajdáš. Našlapoval bys levou nohou na silnici a pravou na chodník.“*³⁸ Zranění, které pro něj bylo už doživotní, si přivodil na dovolené s rodiči, když lezl s tátou na nejvyšší horu Spálavu v Železných horách. *Druhé patro mám za sebou. Poslední žebřík. Nahoře chybí dvě příčky, zachytávám se rukama vrcholové plošinky a rychle se přitahuju vzhůru do otvoru. A vtom se to stalo. Nahoře cosi povolilo, ozvalo se jen suché lupnutí a už jsem letěl. Snad vás může ještě zajímat, že mě dávali tři měsíce v nemocnici dohromady. A že mi pravá noha, zlomená nadvakrát, špatně srostla a dlouho hnisala. Od té doby kulhám.*³⁹

Pajda trpí i méněcenností a vadí mu, když se na něj jen někdo podívá. Ihned si myslí, že pozorují jeho nemocnou nohu. *Hrozně se mě dotkne, když o tom někdo začne mluvit. Nebo když na mě někdo čumí. Někdy se mi zdá, že na mě čumí kdekdo. Úplně*

---

³⁶ ZAPLETAL, Miloš. *Sedmička*, str. 184.

³⁷ Tamtéž, str. 180.

³⁸ Tamtéž, str. 13.

³⁹ Tamtéž, str. 24-25.

cizí lidi. Ale taky známí. Jako kdybych byl nějaké divné zvíře nebo co. V takových chvílích si hrozně přeju stát se neviditelným, prostě se rozplynout, zmizet a nebýt.⁴⁰

Začleňování do kolektivu je pro Pajdu těžké, nemá žádné opravdové kamarády, kteří by se mu neposmívali, a se kterými by trávil svůj volný čas. Mezi takové falešné kamarády patří Hájek a Kolda. *Kolda je totiž můj jediný kamarád. Jestli vůbec mám nějakého kamaráda. Ví to, že je můj jediný kamarád, a někdy toho využívá. Já zase vím, že toho využívá, a jsem přesto rád, že s ním můžu courat po městě.⁴¹*

Pajdův život se mění vstupem do oddílu Sedmičky. Pomalu získává sebevědomí. A co je nejdůležitější: i kamarády, kteří se mu neposmívají a nenadávají mu. Uvědomí si, že jeho pajdová noha mu nemusí v ničem bránit, a tak se může vyrovnat každému zdravému člověku.

Admirál, který nebere v úvahu jeho nemocnou nohu, v něm probouzí pocit vlastní individuality, čímž dochází k upevňování vlastní sebedůvěry. *„Ale já mám tu nohu,“ řekl jsem Admirálovi. „Nevymlouvej se, Pajdo. Kdybys trochu trénoval, strčíš Koldu s Hájkem do kapsičky u trenýrek.“⁴²* Poví mu o závodním plavci, jenž se vyrovnal se svým handicapem a stal se z něho světový rekordman. *A pak dodal: „Jestli pak jsi někdy slyšel o Némethovi?“ „To byl maďarský plavec,“ řekl Admirál. „Před lety držel nějakou dobu světový rekord na sto metrů. Představ si, ten člověk měl jednu nohu!“⁴³*

To, že nikdo neopovrhne jeho nemocnou nohou, mu celá posádka dokáže tím, že si může vybrat svou přezdívku, která nějak souvisí s vodním živlem. *Dávno před vstupem do oddílu jsem si zvykl na to, že mi všichni kluci říkali Pajda. Ve škole i na ulici. Ne že bych snad nad tím jásal, ale zvykl jsem si. Admirálova nabídka mě překvapila.⁴⁴*

---

⁴⁰ ZAPLETAL, Miloš. *Sedmička*, str. 14.

⁴¹ Tamtéž, str. 19.

⁴² Tamtéž, str. 96.

⁴³ Tamtéž, str. 96.

⁴⁴ Tamtéž, str. 348.

Nejdůležitějším člověkem pro celou posádku je Admirál, který všechny stmeluje a rozdává jim úkoly. „*Za deset minut bude všude tma a ticho,*“ řekl Admirál. *A pak dodal ke mně: „Ručíš za to, že všechny posádky dodrží noční klid.“*⁴⁵ Chlapci rozkazy přijímají bez námitek. *Nemohli jsme pochopit, že kluci sami od sebe Admirála poslechnou na slovo, i když na ně neřve a nepohání je nadávkami. Stačil kratoučkový hvizd lodní sirény a už byli všichni v pohybu.*⁴⁶

Admirálovým úkolem není jen rozdávání úkolů, ale co je nejdůležitější, vede své chlapce k poctivosti, laskavosti a upřímnosti. *Nejvíce mě ničilo svědomí, že jsem takový zbabělec. Já se totiž ani po tomhle příběhu nemohl odhodlat, abych za Admirálem zašel tajně, beze svědků se mu přiznal. Měl jsem obavy, že by mi to nikdy neodpustil.*⁴⁷

6. 1. 4. Děj

Celý děj se točí kolem chlapce Pajdy, který se snaží zapadnout do vodáckého oddílu Sedmička. Díky Hájkovu nápadu se Pajda ocitne ve Vrbičkové zátocě, která ovlivní celý jeho budoucí život. Všechno začíná nápadem chlapců ukradnout tři pramice, avšak krádež vyústí v honičku s majiteli. Koldovi s Hájkem se podaří pronásledovatelům utéct, ale takové štěstí nemá Pajda. Poprvé se setkává s vodáckým oddílem Sedmička, který mu přijde zpočátku směšný. *A už se k nám hrnou ostatní kluci, všichni mají pruhovaná trička a legrační kojeneckou čepičku na hlavě. „Admirále, Admirále!“ řvou nadšeně. „Máme ho!“ Z houštin vyšel na louku chlápek, kterého jsem viděl už na lodi. Má na sobě také modré trenýrky s bílými lampasy, stejné tričko i tu uhozenou čepičku jako kluci.*⁴⁸

Za krádež pramic jim je udělen Admirálem trest, jenž spočívá v odpracování sto padesáti hodin v zátocě.

Sedmička je složena z posádek Mrožů, Hrochů, Delfínů a Žraloků. *Mezi posádkami probíhala celý rok ostrá soutěž a do té prazvláštní soutěže se počítalo, jak*

---

⁴⁵ ZAPLETAL, Miloš. *Sedmička*, str. 215.

⁴⁶ Tamtéž, str. 57-58.

⁴⁷ Tamtéž, str. 221.

⁴⁸ Tamtéž, str. 38.

je která posádka rychlá a pohotová.⁴⁹ K Sedmičce patří ještě starší muži, kterým se říká Vikingové. Vikingové – tak si říkali všichni dospělí chlapci, které jsme tu viděli. Od rána pomáhali při stavbě loděnice, někteří sice během dne odešli, ale místo nich se objevili noví. Většinou byli mladí, jen dva z nich měli šedivé vlasy.⁵⁰

Pajda je uchvácen tímto oddílem a chce se stát jeho součástí. *Snad jsem se měl zeptat Admirála přímo: Nevzali byste mě do oddílu? Ušetřil bych si tím krušné chvílky nejistoty.⁵¹*

Přijetí do Sedmičky je podmíněno přijímací zkouškou, které se musí zúčastnit společně s dalšími zájemci, s Koldou a Hájkem. Admirál přidělí Pajdu do oddílu Hrocha, který se setkává každou středu v loděnici a trénuje na pramicích. *Všichni mi oznamovali svou hodnotu smrtelně vážně, bylo vidět, že je to pro mě samozřejmá věc. A mně to už nebylo k smíchu. Pochopil jsem, že kluci mají rozdělené úlohy jako na opravdivé námořní lodi.⁵² S posádkou Hrocha zažívá první plavbu na pramici. Postupuju vzadu za posádkou Hrocha a připadám si pořád jako v nějakém filmu.⁵³*

Čtyřikrát do roka se koná závod o Modrou stuhu, kterým se uzavírá letní sezóna. *Modrá stuha patří k tradičním podnikům Sedmičky, jezdí se pravidelně čtyřikrát do roka. Všechny posádky pilně trénovaly celý podzim. Kdo zvítězí, tomu bude zdobit Modrá stuha lodní vlajku až do jara.⁵⁴*

Každou zimu jezdívá Sedmička do hor a tam oslavuje příchod nového roku. *Přihlásili se všichni, kromě dvou starších chlapců, kteří pracují v továrně a nemají proto o vánocích volno. Ale i ti oznamovali, že přijedou do Krkonoš aspoň na Silvestra a Nový rok.⁵⁵*

Po týdnu se oddíl vrací do zatopené zátoky — tam je zapotřebí hned začít se záchrannými pracemi. *Jestliže to dřív kolem loděnice vypadalo jako v pilně pracujícím*

---

⁴⁹ ZAPLETAL, Miloš. *Sedmička*, str. 57.

⁵⁰ Tamtéž, str. 70.

⁵¹ Tamtéž, str. 82.

⁵² Tamtéž, str. 98.

⁵³ Tamtéž, str. 102.

⁵⁴ Tamtéž, str. 170.

⁵⁵ Tamtéž, str. 178.

*mraveništi, Vrbičková zátoka teď připomínala mraveniště, do kterého kopl nějaký darebák. Tak jsme se tam hemžili a kmitali.*⁵⁶

Osudným dnem je pro Pajdu výlet ke Stříbrnému jezeru, u něhož se stane nehoda, která pro něj znamená vyloučení ze Sedmičky. *A najednou mě to napadlo — trochu si z kluků vystřelím. Místo abych klesal do hloubky, ženu se dlouhými tempy pod hladinou kolem Ještěřího mysu a vynořuju se vzadu za skálou.*⁵⁷ Chlapci se o Pajdu začnou po chvíli bát a postupně se pro něj potápí, ale nikde ho nevidí. *Když spatřím jeho vytřeštěné oči, neudržím vážnou tvář. Kluci vyplouvají na hladinu jeden po druhém a všichni na mě zírají jako na zjevení.*⁵⁸ Tento bláznivý nápad stojí Čápa málem život. *V tom okamžiku mu do nosu, do pusy a do celého dýchacího ústrojí vnikla voda a Čáp se začal dusit. Mozek ochromený nedostatkem kyslíku a strachem přestal vládnout tělu a tonoucí plavec za několik vteřin ztratil vědomí.*⁵⁹ Čápa se podaří zachránit, ale Pajdu od té doby všichni nenávidí. *Na ty dny, které přišly potom, mám ošklivé vzpomínky. Byly to nejčernější dny mého života.*⁶⁰ V tuto chvíli si uvědomuje, že Sedmička mu dala všechno, o čem dosud snil. *Dokud jsem nepoznal Sedmičku, byl jsem skoro pořád sám.*⁶¹

Opětovné přijetí do Sedmičky si získá v plaveckém závodě La Manche, ve kterém se umístí na desátém místě. Ostatní chlapci pak hlasují, zda ho přijmou. *„Admiralita se jednomyslně usnesla,“ řekl Admirál, „že budeš přijat zpátky do oddílu. Věříme, že nezklameš naši důvěru.“*⁶²

---

⁵⁶ ZAPLETAL, Miloš. *Sedmička*, str. 241.

⁵⁷ Tamtéž, str. 308.

⁵⁸ Tamtéž, str. 308.

⁵⁹ Tamtéž, str. 309.

⁶⁰ Tamtéž, str. 315.

⁶¹ Tamtéž, str. 315.

⁶² Tamtéž, str. 344.

6. 4. Stezka odvahy

Stezka odvahy je dobrodružný román o zkoušce samostatnosti, odvaze a zdatnosti šestnáctiletého chlapce Jirky, který musí vydržet den a noc sám v horách. Nikdo v této chvíli netuší, že táborová hra se změní ve skutečnou zkoušku odvahy. Kniha nás zavádí do tajemné přírody Jizerských hor, dosud nepoznamenané civilizací. Byla vydána v roce 1982 a později v roce 1995 vyšlo i druhé vydání, z něhož jsem čerpala. Ilustrace, které příběh dobarvují, doplnil Gustav Krum.

6. 4. 1. Čas

Stezka odvahy trvá pro každého vybraného člena celou noc a jeden den, kdy musí dojít k plánovanému cíli, který je mu stanoven Admirálem. *Vyrazím z tábora na osamělou cestu po Jizerských horách a nesmím se z ní vrátit dřív, než mine noc a celý příští den. Až do zítřejšího večera budu v lesích sám.*⁶³

6. 4. 2. Místo

Příběh o Jirkovi, který se musí podrobit táborové hře, začíná v Jizerských horách, v jejichž rozsáhlém prostoru převládá jen příroda a v ní divoká zvěř, civilizace, jak ji chápeme my, je přitom dosti vzdálená. *Celé hodiny putujete lesem a nepotkáte živou duši, nemyslím jen lidi, ale i zvířata, i těch je tu nějak míň než jinde.*⁶⁴ Tábor, který obývá Jirka společně se svými kamarády a Náčelníkem, se nesdružuje pod žádným oddílovým jménem, ačkoliv by je každý tipoval na indiány, protože bydlí v týpí. *Každý člověk, který jde náhodou kolem, je z pohledu na náš tábor poněkud vyvedený z míry. My totiž nebydlíme v obyčejných áčkách nebo jehlanech. Na naší loučce, obklopené ze všech stran smíšeným lesem, stojí sedm pravých týpí, jestli víte, co to je.*⁶⁵

Jizerské hory jsou místem, kde snad ještě i dnes nalezneme nepoškozenou a krásnou přírodu. *Přede mnou jsou už jen zarostlé horské hřebety, miliony nehybných smrků a buků a v jejich tajemném stínu žulové balvany obrostlé mechem, rozpadlé skal-*

---

⁶³ ZAPLETAL, Miloš. *Stezka odvahy*, str. 4.

⁶⁴ Tamtéž, str. 19.

⁶⁵ Tamtéž, str. 49.

ky, nesčetné potoky, potůčky a pramínky, na srázích Poledníku změř mladých stromků a obrovitých velikánů, padlých kmenů, ztrouchnivělých pařezů, závěje tlejícího listí, vějíře kapradí. Tohle je jeden z nejpustějších koutů v celé střední Evropě.⁶⁶

Cestou má Ježek navštívit a vyfotografovat skály na Poledníku, Ptačích kupách a Jizeře. *V oblasti přírodní rezervace Poledník je plno fantastických skalních útvarů z drsné žuly, vykládané narůžovělými živcovými krystaly. Jizerské skály mám rád. Především proto, že mám rád všechny skály, a pak taky pro jejich úžasnou fotogeničnost.⁶⁷*

Ořešník je první zástavkou, kterou prozkoumal. *Severní stěna Ořešníku se podobá mamutímu schodišti, které tu vytesali pohádkoví obři, jednotlivé schody jsou vysoké tři až pět metrů a je mezi nimi plno puklin, komínů, říms a terásek.⁶⁸*

Po bouři se z nádherné přírody kolem stal poškozený a chmurný kus lesa. *Ještě před chvílí jsem přece byl v hlubokém lese, stály tu nekonečné šiky vzrostlých smrků, nebe jen matně prosvítalo hustými korunami — a teď se nade mnou klene volná obloha, plují po ní cáry roztrhaných mračen a mezi nimi už probleskují modrá jezírka.⁶⁹*

Velká jizerská louka je přírodní rezervace, kam nesmí nikdo jiný než divoká zvěř, ale i tak se Ježek rozhodne k jejímu prozkoumání. *Velká jizerská louka. Mělké, široké údolí, které se táhne daleko na východ. Jeden z nejpustších koutů ve střední Evropě. Sídliště vzácných tvorů, sýců rousných a velkých bílých pavouků, které bychom jinde v Čechách marně hledali.⁷⁰* Tato louka byla posledním místem, jež navštívil.

6. 4. 3. Postavy

Ježek, hlavní postava celého příběhu, se musí podrobit zkoušce odvahy. Přezdívkou nezískal náhodou, ale díky svým krátkým vlasům, které připomínají bodlinky. *„Zatáhni bodliny,“ řekl Náčelník. Narážel tím na moji přezdívkou. Já se normálně*

---

⁶⁶ ZAPLETAL, Miloš. *Stezka odvahy*, str. 19.

⁶⁷ Tamtéž, str. 10.

⁶⁸ Tamtéž, str. 61.

⁶⁹ Tamtéž, str. 90.

⁷⁰ Tamtéž, str. 98.

*nejmenuju Ježek, tak mi říkají jen kluci v táboře. Protože nosím vlasy na ježka. A taky proto, že se dost často naježím.*⁷¹

Během této stezky se prokáže Ježkova chytrost, zdatnost, laskavost, vychytralost a odvážnost.

Chytrost prokáže ve chvíli, kdy se ukryje před svou partou a napadne jej přepadnout vlastní tábor v době, kdy tam nikdo není. *V té chvíli se mi vylihne v mozku odvážná myšlenka. Odvážná, ale dost bláznivá. A zamírím po cestě s modrou turistickou značkou. Jestli vás zajímá, co jsem tam u silničky vymyslel, tak mě napadlo, že přepadnu náš tábor, abych byl přesnější, že přepadnu zásobák našeho tábora.*⁷²

Odvahu a ochotu pomoci druhým v nesnázích Ježek ukáže, když spatří ležet v trávě zraněného muže. V tu chvíli mu poskytne první pomoc, přikryje ho a vydá se hledat v noci pomoc. *Honem — obvazy! Letím k torně, která zůstala na písčité náplavce, a v duchu se modlím, abych našel malou lékárníčku na předepsaném místě, v pravé kapse torby. V deseti sekundách jsem zpátky u ležícího muže a obvazuju první tržnou ránu na zápěstí.*⁷³

Ježek dokáže zachovat chladnou hlavu i v zuřivé vichřici, která ho zastihne při jeho putování. *Nějak divně se mi svírá žaludek, jako kdybych dostával mořskou nemoc nebo co. Druhý útok bouře se ohlásil bleskem. Potom bouře podnikla třetí, rozhodující úder. Během jediné minuty se odehrálo současně tolik věcí, že jen s námahou se rozpomínám na podrobnosti.*⁷⁴

Každý skaut, a tak i Ježek, má blízký vztah k přírodě a bere ji jako svůj druhý domov. Po ničivé bouři vidí, jaké následky způsobila. *Pod Bukovcem pokácela větrná smršť pěkný kus lesa, a přece to nebyl jediný polom.*⁷⁵

---

⁷¹ ZAPLETAL, Miloš. *Stezka odvahy*, str. 7.

⁷² Tamtéž, str. 48.

⁷³ Tamtéž, str. 107-108.

⁷⁴ Tamtéž, str. 82.

⁷⁵ Tamtéž, str. 93.

Lásku k přírodě dokazuje i jeho setkání s jelenem, jenž v něm zanechá nezapomenutelný zážitek. *Lidičky, se mnou to zacvičilo! Takhle jsem si setkání se slavným jizerským paroháčem nepředstavoval — že mu div nešlápnu na kopyto a že pak budeme celou věčnost stát a čumět jeden na druhého, já na jelena a jelen na mne.*⁷⁶

Ježkovým velkým koníčkem je fotografování. *Loni mě přijali do učení na fotografa jen díky cyklu „ Kluci a skály”, těmi snímky jsem se prosadil v tvrdé konkurenci. Jistě taky chápete, že můžu mít ke skalám přátelský vztah. Ale nemyslete si, nechodím tam jen lovit zajímavé momentky, přitahuje mě na nich i něco jiného. Vždycky když zabloudím v Jizerkách do skal, mám strašně zvláštní pocity.*⁷⁷

*Držím v dlani rudý kamínek a cítím, jak divoce mi buší srdce. V puse mám divné sucho. Neklamné přízraky zlaté horečky. Člověk ztratí zájem o všechno jiné, chce mít jen ty zářivé valounky.*⁷⁸ Ježek při této příležitosti ukáže svoji chamtivost a lakotu. *Do pytle, co s těma prachama udělám? Ale až se rozkřikne, že mám peníze, budou si ke mně všichni chodit půjčovat.*⁷⁹

Admirál, který je na začátku nazývaný jako fousáč, je muž asi čtyřicetiletý. Jeho největší vášní je příroda. A právě pro Ježka je takovým vzorem, jenž byl zmíněn již dříve, vidí v něm tedy svého hrdinu — s jistou nadsázkou lze říci, že ho má rád takřka jako svého otce. *Mně se všechna činnost od začátku líbila, nejvíc se mi asi líbil Náčelník, srovnával jsem ho často se svým tátou, oba jsou skoro stejně staří, je jim něco přes čtyřicet, mají také přibližně stejnou postavu, až na to tátovo břicho, ale to je asi všechno, čím si jsou podobní, jinak nemají společného vůbec nic.*⁸⁰ Všichni ho berou jako svého kamaráda, se kterým prožívají spoustu zajímavých a nezapomenutelných dobrodružství. Jeho rozkazy nebere nikdo z nich na lehkou váhu. *V náčelníkových hnědých očích svítí veselá světylka, ale výsměch to není, jen typický náčelnický úsměv. Asi myslí vážně to, co říká. Náčelník je na nás v některých věcech ras. Jinak je prima chlap, nevyměnil bych ho za žádného jiného vedoucího. Umíme od něho senzační písničky. Má sílu jako*

---

⁷⁶ ZAPLETAL, Miloš. *Stezka odvahy* str. 12.

⁷⁷ Tamtéž, str. 10.

⁷⁸ Tamtéž, str. 39.

⁷⁹ Tamtéž, str. 40.

⁸⁰ Tamtéž, str. 78.

*medvěd, i když se na něj sápeme čtyři, zamete s námi louku. Je to také vydatný sportovec, který zvládá několik sportů. A přál bych vám vidět, jak si to v zimě sviští na běžkách! Zkrátka Náčelník je sekáč.*⁸¹

Jak už jsem zmínila, jeho největší zálibou je příroda. Vše, co zná a umí, předává pak chlapcům. *Jestli totiž někdo na světě ví něco o myškách a vůbec o zvířatech, tak je to právě Náčelník. Vystudoval na vysoké škole zoologii a pracuje v krajském muzeu.*⁸² Učí chlapce, jak ochraňovat a poznávat přírodu a zvířata a jak přežít v přírodě. Díky tomu, že každý musí mít v torně lékárničku, mohl pak Ježek pomoc raněnému muži. *Co to dalo Náčelníkovi práce, než v nás vypěstoval tenhle návyk, kolikrát mi nasolil černou známku za to, že jsem lékárničku zapomněl doma.*⁸³

Admirál v každém rozvíjí dobrou fyzickou kondici a i to pomůže k tomu, že Ježek doběhne včas na policii a ohlásí katastrofu. *Kdepak by mne napadlo, že ty Náčelníkovy tvrdé běžecké tréninky mohou být dobré ještě k něčemu jinému.*⁸⁴

6. 4. 4. Děj

Na každého člena z táborového oddílu jednou přijde řada, kdy se musí podrobit stezce odvahy. Tentokrát přijde řada na Ježka. Po celou dobu výpravy nesmí promluvit s žádným člověkem a nikdo ho nesmí zahlédnout. *Zdá se vám to divné? Nám to taky připadalo trochu zvláštní, když šel po stezce odvahy první kluk z tábora, Náčelník nám však řekl na vysvětlenou? „Tahle podmínka má svůj smysl. Aspoň poznáte, jak se cítí v horách zvíř. Jen si představte, co všechno vás na stezce odvahy čeká; večer po západu slunce zapadnete do nekonečných smrkových lesů, někde v pustém údolí si postavíte na noc přístřešek z nepromokavé plachticky nebo jen tak zalezete pod smrčky a přespíte pod širákem, ráno uvaříte snídani, po snídani rozdmýháte pořádný čudák a vyšlete kouřový signál.*⁸⁵ Na cestu si může zabalit jen foťák, expozimetr, zásobu filmů, mezi-

---

⁸¹ ZAPLETAL, Miloš. *Stezka odvahy*, str. 6.

⁸² Tamtéž, str. 28.

⁸³ Tamtéž, str. 107.

⁸⁴ Tamtéž, str. 115.

⁸⁵ Tamtéž, str. 4.

kroužky, spacák a jídlo. „Málo?“ *podivil se Náčelník, „Co všechno ti dali?“ „Šest kostek cukru, deset deka vloček, čtvrt kila mouky a lžíci soli,“ řekl jsem nakvašeně.*⁸⁶

Pak se vydá vstříc velkému dobrodružství. Během putování se mu stane menší nehoda, kdy přepadne přes široký kmen a upadne. Z ruky mu začne téct krev. *Ten idiotský strach z ticha a samoty byl rázem pryč. Zato mě přepadl nový strach. Že vykrvácím.*⁸⁷ Otevře obálku, kterou mu dal Admirál, než odešel z tábora. Na obálce stálo: *Kdyby ses dostal do velkých nesnází, rozleple!*⁸⁸ Z dopisu Ježek moc velkou radost nemá, očekával, že v něm bude stát něco jiného.

Poté, co zapálí kouřový signál, se k místu po chvíli začnou sbíhat kluci z party. Ježek se jim naštěstí schová, ale tornu s jídlem se mu už skrýt nepodaří.

Na myslí mu vytane bláznivý nápad: vyloupit tábor, vzít si nějaké jídlo, spacák a Lišákovu tornu. *Ležím ve smrkové houštině a pozoruju náš tábor. Je tam ticho a prázdno, jako by všichni osadníci pomřeli na mor.*⁸⁹ Z tábora se pak vydá vstříc svému dobrodružství.

Na Zámeckých kamenech ho zastihne bouřka, při které je les značně poničen. Ježek se schová do jedné z jeskyň a tam bouřku překoná. *Vlezl jsem do pukliny mezi vysoké monolity, a zatímco kolem padají stromy, zalézal jsem do štěrbiny hloub a hloub. A tam jsem přečkal nejhorší chvíle.*⁹⁰

Nejtěžší zkouška pro něj nastane, když na jedné louce objeví dva muže, kteří se zřítili s letadlem. Nejdřív najde pilota, jenž je již mrtev, a pak muže, který ještě dýchá. Poskytne mu první pomoc a vydá se hledat záchranu. „*Běžím na Smědavu,“ skláním se naposledy k raněnému. „Bude to nějakou chvíli trvat, než se vrátíme. Musíte zatím vydržet!*“⁹¹ Ježek běží na policii, kde už o nehodě vědí, ale nemají zdání, kam letadlo dopadlo. Ježek se nabídne, že s nimi poletí a cestu jim ukáže, ale je už tma, a tak potřebují

---

⁸⁶ ZAPLETAL, Miloš. *Stežka odvahy*, str. 5.

⁸⁷ Tamtéž, str. 23.

⁸⁸ Tamtéž, str. 24.

⁸⁹ Tamtéž, str. 49.

⁹⁰ Tamtéž, str. 84.

⁹¹ Tamtéž, str. 112.

někoho, kdo by jim v pátrání pomohl. Ježka hned napadne Náčelník, který celé Jizerské hory zná nazpaměť. *Mě vám okamžitě napadlo: Náčelník! Jakýpak hajný! Jestli někdo zná tyhle hory a zvlášť Velkou jizerskou louku, pak je to Náčelník. Ten by tam trefil třeba i poslepu.*⁹² Vydají se hned na cestu. *Náčelník už taky zapálil svou hromádku roští. Můj ohníček se pomalu rozrůstá, plameny se zlobným syčením a praskáním lezou vzhůru a náhle vzplane celá kupa najednou.*⁹³

Poté přiletí vrtulník, naloží zraněného a odveze ho do nemocnice. V nemocnici Ježkovi převážou koleno a vydají se s Admirálem do tábora. Ježek se bojí, že nesplnil Stezku odvahy kvůli nedodržení podmínek. *Náčelník se pořád usmíval a dával mi jasně najevo, že o tom nemusíme vůbec mluvit, všechno je prý v naprostém pořádku. Stačí mi tyhle důkazy: vydržel jsi v horách o samotě celou noc i celý den. Nevrátil ses ani po večerní nehodě, ani po smršti. Přetrpěl sis strach, únavu a hlad. Ušel jsi desítky kilometrů s výzbrojí. Podal jsi výkon, na který můžeš být právem pyšný.*⁹⁴

6. 3. Ostrov přátelství

Ostrov přátelství je volné pokračování dobrodružné prózy *Sedmička*. Kniha byla vydaná roku 1983, tedy o šest let později než *Sedmička*. Setkáváme se tu opět s hlavním hrdinou Pajdou, kterému už ale nikdo neřekne jinak než Jonáš, a s jeho kamarády z oddílu Hrocha. Příběh se tentokrát neodehrává ve Vrbičkové zátocce, ale jak je z názvu jasné, na Ostrově přátelství, kam každý rok o letních prázdninách jezdívá oddíl Sedmička. Ani tentokrát není čtenář ochuzen o spoustu napínavých okamžiků, které zažívají již známí hrdinové.

---

⁹² ZAPLETAL, Miloš. *Stezka odvahy*, str. 136.

⁹³ Tamtéž, str. 142.

⁹⁴ Tamtéž, str. 148.

6. 3. 1. Čas

Náš oddíl, do kterého už nějaký čásek chodím, měl odjet za necelých čtyřia dvacet hodin, hned po rozdání vysvědčení, do Železných hor. Ke Stříbrnému jezeru.⁹⁵ Příběh, jak je zřejmé, začíná prvním prázdninovým dnem a končí posledním dnem měsíce červenec.

6. 3. 2. Místo

Skautský oddíl Sedmička navštěvuje každoročně ostrov u Stříbrného jezera, který je pro každého symbolem něčeho kouzelného a neposkvrnitelného. Všechno, co tenhle ostrov obklopuje, v sobě skrývá nezapomenutelné chvíle oddílu. *Pokaždé, když jsem mrkl přes vodu na zarostlé svahy, srdce se mi na okamžik zastavilo a pak se rozběhlo dvojnásobnou rychlostí. Neviděl jsem tam nic než smrkové houštiny a zelené přitímí, ale cítil jsem, že v nich čeká nějaké hromské dobrodružství⁹⁶.*

Stříbrné jezero je pro všechny chlapce nádherným místem, po němž denně plují na jedné z pramic, tráví zde několik hodin a poznávají krásy ostrova. Krom toho je toto jezero i zajímavým přírodním úkazem. *Ve Stříbrném jezeře má voda lehounce nahnědlé zbarvení, ale je tak čistá, že vidíte půldruhého metru pod hladinou každičký kámen.⁹⁷ Plujeme stále k jihu, občas zkoušíme ostrý start nebo zaklekneme k rychlé padesátce a kolem nás ubíhají dozadu Modřínový mys, Zlaté pobřeží, bezejmenné zátoky a zálivy, mineme starý hřbitov pod Horní Vsi, který za bílého dne nevypadá ani trochu strašidelně a podobá se tiché zahradě.⁹⁸ Během plavení projížděly posádky nezničenou a krásnou krajinou Stříbrného jezera. U Stříbrného jezera jsou senzační skály. A tajemné lesy. A nádherné kopce.⁹⁹*

---

⁹⁵ ZAPLETAL, Miloš. *Ostrov přátelství*, str. 3.

⁹⁶ Tamtéž, str. 15.

⁹⁷ Tamtéž, str. 10.

⁹⁸ Tamtéž, str. 69.

⁹⁹ Tamtéž, str. 125.

6. 3. 3. Postavy

Jak už jsem poznamenala, hlavní postavou je třináctiletý chlapec Jonáš, který se poprvé ocitá na Ostrově přátelství. Prostřednictvím jeho vjemů a vyprávění o nich můžeme získat představu, jak tento ostrov vypadá, jak na něj působí.

Jonáš se tentokrát převtěluje do slavného Robinsona Crusoe, který se jako on ocitl na ostrově sám a musí tu přežít bez jakékoliv cizí pomoci. *Tohle jsem celý já, už zase hraju svou tajnou hru. Z lodníka Jonáše se vmžiku měním na Robinsona Crusoe. Umím se do nové role tak vžít, že docela zapomínám na kluky z naší posádky. Prostě jsem tady na ostrově sám a sám a široko daleko není živá duše.*¹⁰⁰ Už v oddíle Sedmička se Jonáš chce stát tak dobrým plavcem, jako je maďarský plavec Németh, který uplavál světový rekord s jednou nohou. Někdy se Jonáš do role vžívá natolik, že nevnímá svět kolem sebe. *Zkrátka jsem v tomhle okamžiku jinde, i když to vypadá, jako že jsem tady. Abych řekl pravdu, sám se v tom moc nevyznám, proč jsem často někde jinde, než kde vlastně skutečně jsem, nebo tam, kde nejsem.*¹⁰¹ Při nesnázích, v nichž se Jonáš občas ocitá, si vzpomene na slavného Robinsona, který bojoval o svůj vlastní život bez cizí pomoci a přežil. *Sotva jsem si vzpomněl na Robinsona, trochu se mi ulevilo. Robinson taky nemohl říct, dejte mi pokoj, já se vrátím domů! Prostě to nešlo, byl sám na opuštěném ostrově!*¹⁰²

Jonáš se chce za každou cenu vyrovnat ostatním klukům. Než nastoupil do oddílu Sedmička, trpěl nízkým sebevědomím a velice se podceňoval. *Tehdy jsem byl na posměch velice háklivý, ale za to mohla moje pravá noha. Ve třídě mi nikdo jinak neřekl než Pajda. Ale ve vodáckém oddílu mi dali přezdívku Jonáš.*¹⁰³ Sedmička ho přijala bez ohledu na jeho handicap a poskytla mu přátele, na které se kdykoliv může spolehnout a kteří se mu zajisté nebudou posmívat a podceňovat ho. *Zkrátka jsem se přihlásil k vodním skautům. Představte si, že se mnou nevyběhli! Fakticky, přijali mě*

---

¹⁰⁰ ZAPLETAL, Miloš. *Ostrov přátelství*, str. 10.

¹⁰¹ Tamtéž, str. 11.

¹⁰² Tamtéž, str. 13.

¹⁰³ Tamtéž, str. 8.

*na zkoušku. A já celkem obstál! V oddílu jsem našel partu skvělých kamarádů. Teď s nimi jedu na tábor u jezera.*¹⁰⁴

Největší láskou je pro Jonáše plavení se na pramici, čemuž věnuje každou volnou chvíli. *Jsem v oddílu už skoro celý rok a ještě jsem se nenabažil jízdy na lodích. Mohl bych pádlovat od rána do večera a nepřestalo by mě to bavit.*¹⁰⁵ Lodě a plavení má ze všeho nejraději, protože to je jediný sport, kde není důležitá jeho nemocná noha. *Většina ostatních sportů je pro mě navždycky uzavřená. Neměl bych při nich nejmenší naději na vítězství, jen bych se ztrapňoval. Copak může kulhavý kluk závodit v běhu na sto metrů? Jenom na lodi je moje pravá noha nenápadná. Při pádlování můžu zabírat na plné pecky. Vyrovnam se zdravým klukům.*¹⁰⁶

Pro Jonáše je velkým vzorem kapitán Jespák, jenž má na starosti posádku Hrocha. Jespák uděluje chlapcům rozkazy a usměrňuje konflikty, které občas nastanou. Ve všech situacích ví, jak se má zachovat a rychle zasáhnout, aby nedošlo k nejhoršímu. *U kormidla seděl sám kapitán. Jiný by na Jespákově místě asi zůstal na břehu, oblékl si suché tepláky a zalezl do stanu, ale náš kapitán ze sebe bleskurychle stáhl mokré šaty a už velí záchranné operaci. Koukám na Jespáka s tajným obdivem a v duchu si říkám, že je to sekáč. Nejlepší kapitán, jakého znám. A ostatní kluci z posádky Hrocha mi taky připadají strašně prima.*¹⁰⁷

Jedním z nejbližších kamarádů je pro Jonáše Chrostík, který je stejně jako on na ostrově poprvé. Sdílejí společně jednu kajutu a navzájem si pomáhají. *Oba letos táboříme s oddílem vodních skautů poprvé, ale komu je milé, když se na něj ostatní dívají jako na zelenáče?*¹⁰⁸

Dále se tu Jonáš zmiňuje o lodním lékaři Komárovi — ten má jako jediný pro sebe kajutu a nebývá nikdy naštvaný. *Komár je lichý, bude bydlet v kajutě sám. Stejně by se k nikomu nevešel, kromě svých osobních věcí má velkou lodní lékárnu.*

---

¹⁰⁴ ZAPLETAL, Miloš. *Ostrov přátelství*, str. 8-9.

¹⁰⁵ Tamtéž, str. 122.

¹⁰⁶ Tamtéž, str. 123.

¹⁰⁷ Tamtéž, str. 9.

¹⁰⁸ Tamtéž, str. 19.

Kdybych si měl třeba stavět kajutu sám jako on, asi bych se z toho už napřed zhroutil. Komár na svůj úděl nereptá. Má dobrou náladu, jako vždycky. Toho khuka jsem snad nikdy neviděl našťavaného. Dobrá nálada se od něj šíří na všechny strany jako nějaké neznámé fyzikální zvlnění.¹⁰⁹

Nejdůležitějším člověk pro všechny je Admirál. Ten má na starosti celou flotilu, rozdává úkoly a udržuje pořádek v celém táboře. Nikdo se mu nesnaží odporovat a každý si cení pochvaly, kterou od něho dostane. Každý den v podvečer zahrnuje posádky proslovy, jež v sobě ukrývají jisté poselství. *Stojíme ve vyrovnaných řadách a posloucháme Admirálův večerní proslov. Admirál k nám promlouvá na sklonku každého dne. Nemyslete si, že to jsou sáhodlouhé přednášky. Vždycky počká, až zavládne naprosté ticho, a pak řekne pár vět. Dnes řekl: „Na dobrou noc vám povím slova starořímského filozofa Seneky: Nemůžeš-li ovládat svůj hněv, začíná on ovládat tebe.“¹¹⁰*

6. 3. 4. Děj

Ostrov přátelství je místem, kam se každé prázdniny vydává celá flotila z oddílu Sedmička. Celý příběh se točí kolem třináctiletého Jonáše a jeho kamarádů z posádky Hrocha. Jonáše potkává během jednoho měsíce spousta zajímavých a nezapomenutelných okamžiků, které začínají již samotným přistáním na ostrově. Během odvozu věcí potřebných pro stanování se strhne vítr a Jonášovi vezme čepici. Při pokusu ji získat zpět se nakloní a způsobí katastrofu. *Hned nám došlo, že je zle, a oba jsme se vrhli současně na druhou stranu, abychom Hrocha vyrovnali. Palubu zalily vlny tentokrát z pravoboku a v příštích vteřinách šla naše pramice ke dnu. S celou kuchyňskou výbavou!¹¹¹*

Jonášovi štěstí nepřeje ani při jeho službě, kdy má hlídat celý tábor. Na chvíli zamhouří oči a v tu chvíli někdo ukradne jejich loďky — maňásky. *Nevím, jak dlouho jsem dřímal s hlavou položenou na stole, asi to nebylo víc než čtvrt hodiny. Zvednu se a jdu na obhlídku. A když dojdu k maňáskovému přístřešku, zůstanu překvapeně stát.*

---

¹⁰⁹ ZAPLETAL, Miloš. *Ostrov přátelství*, str. 64.

¹¹⁰ Tamtéž, str. 73.

¹¹¹ Tamtéž, str. 5-6.

*Krakorce jsou prázdné. Štípnu se do ucha, až vyjeknu bolestí. Hrome, nespím! Tak proč tu nevidím maňásky?*¹¹²

Někdy za svoje nepromyšlené činy musí nést tvrdé následky. Admirál vyhlásí jako každý rok štafetu, při které Jonáš s Chrostíkem nesplní svůj úkol. Mají ujet jen kilometr z celé trasy, ale do cesty se jim připlou trampíci, s nimiž už měli jednou konflikt. „*Víš, co?*“ šeptám svému druhovi. „*Sebereme jim tu vlajku!*“ byl to ode mne idiotský nápad. Jako vyčtený z nějaké stupidní knihy. Odepínám vlajku z oček a vtom ucítím v zátylku oči. Malounko otočím hlavu a mrknu koutkem jednoho oka za sebe. Peláším jako vyděšený zajíc. V tom okamžiku se Japončík vymrštil, jako kdyby byl na péro, a rozběhl se za námi.¹¹³ Chcete vědět, co nám udělali kluci za prohranou štafetu? Radši se ani neptejte! Hodili nás rybám. Hoblovali moje záda, až z nich zbylo takhle tenoučké prkýnko. Aspoň jsem měl ten pocit. Křičeli na nás. Co — křičeli, řvali! Nemluvíli s námi.¹¹⁴

Tento skautský oddíl si každou věc, ať už jen samotnou hru, musí zasloužit. První dny padnou na stavbu tábora, která je pro každého velmi náročná. Ale za odpracování následuje odměna v podobě hry, například honba na zloděje, kterou vymyslel Admirál. *I když tu hrál zloděj hlavní roli, nebyl to zloděj opravdivý, ale zloděj jen jako. Prostě to byla báječná hra, kterou připravil Admirál, aby nám trochu zpříjemnil celodenní dřinu.*¹¹⁵

Admirál nevymýšlí jen práci a hry, ale připravuje pro celý oddíl i napínavé chvíle, o nichž nemá nikdo do posledních dnů žádné tušení. Vymyslí jak krádež jídla, tak i pramic, kterou všichni dávali za vinu neznámým pachatelům. Na toto tajemství přišel Jonáš, když našel utajený tábor Vikingů, kde se zrovna nacházel i Admirál. *Uviděl jsem Admirála, který byl v téhle chvíli někde v Seči a sháněl tam pytel mouky. Admirál se už zase opírá lokty o výdejní pultík a klábosí s kuchařkou. A ta baba se chichotá, jako*

---

¹¹² ZAPLETAL, Miloš. *Ostrov přátelství*, str. 132.

¹¹³ Tamtéž, str. 158.

¹¹⁴ Tamtéž, str. 162.

¹¹⁵ Tamtéž, str. 34.

*když padají kroupy na roletu. Víte, čemu se směje? Nám! Admirál jí vypráví o našem vybiléném zásobníku.*¹¹⁶

Poslední napínavé chvíle jim připraví kapitán Pulec. Doveze jim z ciziny truhlu, která nejde otevřít bez klíčů. Kluci tyto klíče musí vypátrat.. „*Dokud nemáte od truhly klíče, poklad vám nepatří.*“ *Zůstanu s vámi na ostrově jen čtyřadvacet hodin. Jestli do té doby neseženete k truhle všech sedm klíčů, odvezu ji zpátky a nedostanete nic.*¹¹⁷ „*Víte, já jsem se v posledních dnech trochu toulal Železnými horami,*“ řekl kapitán Pulec. *Klíče jsem k pokladu schoval v místech, kde jsem kdysi prožil s oddílem nejpěknější chvíle.*¹¹⁸ Chlapci všech sedm klíčů společně najdou a čeká je vytoužený poklad.

Po měsíci nastává den, kdy chlapce čeká odjezd zpátky domů. *Dnes končí náš společný život. Zítra se rozejdeme do svých domovů a pak se až do příštího léta budeme vídat jen dvakrát týdně na pár hodin.* „*Nebuďte smutní,*“ snažil se nás povzbudit Admirál. „*Nemáme ke smutku žádný důvod. Tábor se vydařil, počasí bylo příjemné, užili jsme spoustu letních radostí.*“¹¹⁹

6. 4. Soví jeskyně

Kniha *Soví jeskyně* byla vydána roku 1989 a jako všechny ostatní knížky, kterými se zabývám, náleží do dobrodružné literatury. Jedinou odlišností, kterou tu zaznamenáme, je to, že hlavní protagonisté nejsou členy žádného skautského oddílu, ale jen kamarádi. Další zvláštností, jež je patrná hned při otevření knihy, jsou ukázky z knihy *Motýlí Čas* od Františka Hrubína. *A z krovek jiskra blyskne, siná a bez tepla, to hlína z noci tiskne hvězdu, jež oslepla.*¹²⁰ Už ze samotné ukázky cítíme autorův silný vztah k přírodě, ostatně hlavním motivu celé knížky. Každá kapitola začíná jedním úryvkem z této básnické sbírky. Místa, kterými chlapci procházejí, jsou podrobně popisována,

---

¹¹⁶ ZAPLETAL, Miloš. *Ostrov přátelství*, str. 195.

¹¹⁷ Tamtéž, str. 326.

¹¹⁸ Tamtéž, str. 236.

¹¹⁹ Tamtéž, str. 263.

¹²⁰ ZAPLETAL, Miloš. *Soví jeskyně*, str. 69.

avšak tyto delší pasáže čtenáře nikterak nenudí, spíše je jimi uchvácen, a vybízí jej dokonce k jejich návštěvě.

6. 4. 1. Čas

Celý příběh, odehrávající se v severních Čechách a jejich okolí, trvá dvanáct dní. Zmínku o čase zaznamenáme na poslední stránce, kdy se Renda vyjadřuje k cestě po severních Čechách. *Soví jeskyně za moc nestojí, říká si Renda, ale těch dvanáct předcházejících dní bylo bezva.*¹²¹

6. 4. 2. Místo

Celá kniha nám nabízí pohled na různá zajímavá místa severních Čech. Na začátku příběhu se ocitáme u rybníka Hejtman, kde tito tři chlapci mají trávit své prázdniny. *Dvoudenní pobyt v chatové osadě na konci pracovního týdne znamená příjemnou změnu, místo v desátém podlaží žijete najednou v domku, pro vodu chodíte sto metrů k pumpě, večer si můžete vykoupat v rybníku místo ve vaně. Jestliže tu však strávíte celé prázdniny, ztrácí tohle místo za čas svoje kouzlo.*¹²²

Cesta, kterou chlapci mají v plánu zdolat, povede od Ještědu Lužickými horami do nádherného kraje pískovcových skal v oblasti Českosaského Švýcarska. Jejich putování je zavede do šestnácti končin, kde zažijí neuvěřitelná dobrodružství.

Tuto trasu jim stanoví Danův dědeček, který chce, aby chlapci během prázdnin poznali i jiná místa než jenom rybník Hejtman. „*Nemusíte přeci jezdit do dalekých zemí. Copak není spousta zajímavých míst i v Čechách?*“¹²³

Chlapci dojedou na úpatí Ještědu tramvají, ale na samotný vrchol se už musí dostat pěšky. Ještěd je nijak zvlášť neuchvátí, ale hotel se jim velmi líbí. *Prošli lesíkem a stanuli pod horou, která sice nevyčnívala z táhlého hřebene nějak zvlášť nápadně, ale dojem z ní byl umocněn hotelem postaveným na samém vrcholku. Když se Renda na tu zvláštní stavbu poprvé podíval, připomněla mu kosmickou raketu před startem*

---

¹²¹ ZAPLETAL, Miloš. *Soví jeskyně*, str. 201.

¹²² Tamtéž, str. 14.

¹²³ Tamtéž, str. 10.

*do hlubin vesmíru. Celá stříbrná, měla tvar přisedlého kuželu s protáhlou špičkou. V dolní části kovového pláště svítila malá oblá okénka, jaká bývají v obřích tryskových letadlech.*¹²⁴

Další zastávkou je Skalákovna, kterou chlapci hned prozkoumají. *Lidské obydlí vytesané v kolmé pískovcové stěně. Skutečný dům s místnostmi, dveřmi, okny a komínem, jenže celý ve skále. Místo střechy byly nahoře drny, z nich vyrůstaly staré stromy, břízy, modříny a borovice.*¹²⁵ Nad Skalákovnou se nachází vrcholek Horky, kde chlapci stráví noc. *Hradba keřů se náhle rozestoupila a stáli na nevelké travnaté plošině, odkud se otvíral úžasný panoramatický rozhled po kraji.*¹²⁶

Kryštofovo údolí, ke kterému dojdou před polednem, je překvapí. Udivilo je malebné panorama, které se před nimi objevilo, když stanuli na malém prostranství před staniční budovou. Na dně hlubokého údolí se krčily domečky podobné rozházeným kostkám z dětské stavebnice. Mezi nimi se proplétala říčka Rokytka, skrytá v keřích a stromech. Celé to kouzelné panorama měli stále před očima, dokud nesestoupili k Rokytce.¹²⁷ Během putování prozkoumají několik míst, hradů, budov, ale ne všechny je nadchnou. Jedním z hradů, které chlapci probádají je hrad Hamrštejn. Mapa slibovala na Hamrštejně hrad. Místo mohutné středověké stavby však našli jen ubohoučké zbytky zdí, ani nestály za bližší prozkoumání.¹²⁸

Ale to neplatí pro Ledovcovou morénu, která je pro ně zajímavá. *Člověk z města by si myslel, že tam, kde je písek a nic než písek, nemůže být žádné rostlinstvo. Lidé sice udělali všechno, co mohli, aby proměnili bývalou ledovcovou morénu v neplodnou pouštinu, ale příroda se jen tak lehce nevzdá.*¹²⁹

Chlapci o každém místě podávají podrobné informace z geografického i historického hlediska, a tím čtenáře vzdělávají. Řekla bych dokonce, že kniha může sloužit jako průvodce po severních Čechách.

---

¹²⁴ ZAPLETAL, Miloš. *Soví jeskyně*, str. 17.

¹²⁵ Tamtéž, str. 30.

¹²⁶ Tamtéž, str. 33.

¹²⁷ Tamtéž, str. 47.

¹²⁸ Tamtéž, str. 52.

¹²⁹ Tamtéž, str. 68.

Chlapci se někdy mohou vydat kratší cestou k Sovím jeskyním, ale protože je některá místa velmi zajímavá, rozhodnou se pro tu delší trasu. Takovým příkladem je Martinova touha vidět vápencovou horu. „*Jak to víš, že tam jsou jeskyně?*“ zeptal se Martin. *Vytáhl z kapsy výstřižek a začal číst: „Západní jeskyně u Jitavy. V devonských vápencích se vytvořil během dlouhých věků jeskynní systém, který objevili a prozkoumali speleologové v letech 1957–1961.*“¹³⁰

Pozoruhodnou přírodní „stavbou“ jsou pro ně Sloní kameny. *Kdo se k nim přiblíží po ní cestou, má dojem, že na kraji lesa stojí ohromní bílí sloni a mezi stromy probleskují jejich mohutné hřbety. Ty kameny nejsou vlastně žádné kameny, ale dost velké skály z bělošedého pískovce.*¹³¹

K Popově skále, která je další zastávkou, vede cesta plná zajímavých míst, jako Krkavčí skály, Krásný důl, Modla, Podkova. *Danův dědeček jim o tomhle cípu Lužických hor řekl: „Tam se vám bude líbit. Je to malé, opuštěné království. Vědí o něm jen horolezci.*“¹³²

Ne vždy procházejí chlapci jen opuštěnou přírodou. Další stanicí je město Jablonné, kde jediný Renda navštíví místní katakomby. *Průvodce je vedl bludištěm klenu-
tých chodeb a kobek, některé místnosti byly prázdné, v jiných se černaly dřevěné rakve. Lidi mají stejně divný vkus, pomyslel si Renda, vystavují a uctívají lebky dávno mrtvých lidí. Nahoře je hlava bez těla, tady dole tělo bez hlavy.*¹³³

Oddych z cesty si dopřejí koupáním v Máchově jezeře. *Už samo jméno, Mácho-
vo jezero, v nich vyvolávalo příjemné pocity, viděli za ním širokou vodní hladinu, písčité pláže, báječné koupání.*¹³⁴ Koupání si ještě dopřejí v rybníku ve Sloupu. O tomto místě se dovíme, že ještě před čtvrtletím vůbec neexistovalo. *Vodní plocha, zarostlá při po-
břeží rákosím, se vlnila v teplém letním vánku.*¹³⁵

---

¹³⁰ ZAPLETAL, Miloš. *Soví jeskyně*, str. 69-70.

¹³¹ Tamtéž, str. 87.

¹³² Tamtéž, str. 96.

¹³³ Tamtéž, str. 114.

¹³⁴ Tamtéž, str. 116.

¹³⁵ Tamtéž, str. 141.

Někdy se chlapci podivují nad názvy míst a hradů. Takovým příkladem je hora Klíč, která se nachází kousek u Nového Boru. *Klíč! Nikdy by si nepomysleli, že může mít nějaká hora tak zvláštní jméno. A je to hora mimořádná, mezi ostatními vrchy vyniká strmostí svahů. Při pohledu od Jablonného nebo od České Lípy vidíte před sebou spoustu podivuhodných kopců, nápadně připomínajících tvarem vyhaslé sopky.*¹³⁶

Předposlední zastávkou před Sovími jeskyněmi jsou Jetřichovické stěny. *A tam nahoře, v nejsevernějším cípu Jetřichovických stěn, vedle malého červeného obloučku, jsou dvě slova: Soví jeskyně. V bludišti skalnatých roklí se za hodinu usilovného pochodu přiblížíte k cíli sotva o kilometr*¹³⁷

Po dlouhém dni dojdou k Sovím jeskyním, ze kterých jsou zklamáni. *Byla to nevelká průchodná sluj, utvořená zřícenými pískovcovými bloky. Na jejím konci probleskovalo kalné večerní světlo. Pocítili zklamání. „Tohle je vážně Soví jeskyně?“ zeptal se nedůvěřivě Martin. Dědeček přikývl. „Taková díra!“ řekl opovržlivě Renda.*¹³⁸ Ačkoliv se jim Soví jeskyně líbí ze všeho nejméně, dojdou k názoru, že za celých čtrnáct dní viděli spoustu zajímavých a zvláštních míst, na která nikdy nezapomenou. *Soví jeskyně za moc nestojí, říká Renda, ale těch dvanáct předcházejících dní bylo bezva. Nikdo jim neporoučel, nikdo na ně neřval. A viděli jsme plno senzačních věcí.*¹³⁹

6. 4. 3. Postavy

Hlavními postavami jsou tři patnáctiletí chlapci — Martin přezdívaný Mart'an, Dan a Renda. Každý chlapec je povahově i vzhledově odlišný.

Renda je popisován jako fyzicky nadaný chlapec, pro něhož není problémem navázání kontaktu s žádnou dívkou, a kterého nic nezastraší, jde do všeho po hlavě. Chlapci mu jeho vzhled a zdatnost závidí. *Zato Renda stočil v letu celé tělo do klubička a teprve těsně nad hladinou se narovnal a zmizel pod vodou v postoji vojáka, kterému zaveleli pozor. Uměl dokonce navázat na salto šipku. Opakoval tenhle parádní kousek*

---

¹³⁶ ZAPLETAL, Miloš. *Soví jeskyně*, str. 154.

¹³⁷ Tamtéž, str. 191-192.

¹³⁸ Tamtéž, str. 199.

¹³⁹ Tamtéž, str. 201.

asi pětkrát, to už na něj zvědavě civěla polovina místních lidí. Zvlášť holky. Upřímně řečeno, Renda neskákal ani tak pro svoje potěšení, spíš se předváděl.¹⁴⁰ Je o svých přednostech dobře obeznámen a nebojí se je používat. Skutečně dal Rendovi do nosu. Nejspíš proto, že neměl tušení o Rendově školení v bojovém umění zvaném karate. Renda se vymrštil, jako kdyby byl na péro, a hned šel tvrdě do svého protivníka.¹⁴¹ Dále je tu popisován jako chlapec, který si z každé věci dělá legraci, dokáže se chovat ironicky a dělá kousky, které nemají obdoby. *Tiché šplouchání Cháronových vesel, odraz pochodně v černé hladině, tichý zpěv cikád, vůně nočního lesa — i na recesistu a ironika Rendu, který si dovede dělat legraci z nejvážnějších věcí, zapůsobilo kouzlo této chvíle.*¹⁴²

Martin — Marťan je nadšený přírodovědec ten rád prozkoumává kdejakou rostlinu, kámen nebo zvíře. Všechny tyto úkazy si zaznamenává buď fotografováním, nebo zapisováním. *Z blátivé pěšinky vyletěl motýl s duhově zbarvenými křídly, zakličkoval ve vzduchu a ztratil se kdesi mezi vrbičkami. „Tak vám děkuju,“ řekl Martin otráveně. „Mám po snímku.“*¹⁴³ Kluci tuto jeho zálibu nepřijímají. *Nechápal, jak někdo může kazit barevné diapozitivy na nějaké motýly.*¹⁴⁴ I celou cestu si podrobně zapíše do zápisníku. *Martin vytáhl z kapsy zápisník a začali společně sestavovat plán cesty. Mapy ho vždycky okouzlovaly, přibližovaly mu vzdálené kraje skoro na dosah, mohl z nich vyčíst, kde stojí zříceniny středověkých hradů, kde jsou v lesích skryté rybníky, opuštěné lomy, jeskyně, putoval nad nimi aspoň ve své fantazii podél neprozkoumaných říček.*¹⁴⁵

Poslední postavou příběhu je Dan, jenž Rendovi závidí jeho vzhled. *Dan si vedle něho připadá jako šedivá myš. Chybí mu nejen Rendova výška, i obličej má průměrný, nezajímavý, vlasy ani tmavé, ani světlé, nohy mírně do O.*¹⁴⁶ Dan patří mezi chlapce, kteří jsou zdrženliví při kontaktu s dívkou. *Dan nenápadně mrkl na Petru. Raději by*

---

¹⁴⁰ ZAPLETAL, Miloš. *Soví jeskyně*, str. 48.

¹⁴¹ Tamtéž, str. 50.

¹⁴² Tamtéž, str. 186.

¹⁴³ Tamtéž, str. 7.

¹⁴⁴ Tamtéž, str. 6.

¹⁴⁵ Tamtéž, str. 22.

¹⁴⁶ Tamtéž, str. 50.

*běžel spolu s ní, jenže má službu v kuchyni. A stejně by si ho asi nevybrala. Dan chtěl nenápadně zavést hovor na Petru, aby se o ní něco dověděl, ale nevěděl, jak začít.*¹⁴⁷

6. 4. 4. Děj

Děj této knihy nás zavádí do severních Čech, kde tři patnáctiletí chlapi z Pardubic poznávají krásy přírody a zajímavá místa, kam se lidé jen tak nedostanou. Na popud Danova dědečka se vydávají navštívit Soví jeskyně. O těchto jeskyních se traduje pověst, že když k nim člověk dojde pěšky, všechny noci přespí v přírodě a sní jen to, co si sám uvaří, pak bude rozumět všem zvířatům, stromům a květinám. *Podle pověsti musíte vyjít z Ještědu, a ten je o pár desítek kilometrů dál na východ. Celou cestu až k Soví jeskyni máte vykonat pěšky, nikde nesmíte popojet vlakem ani autobusem. A to není všechno. Po celou dobu, co putujete, smíte jíst jen ta jídla, která si sami uvaříte.*¹⁴⁸ Chlapci tuto tradici neporuší ani v jediném bodě — jisté však je, že ani poté nerozumějí zvířatům a stromům. Ten, kdo tuto trasu zvládne podle stanovených pokynů, pozná chod přírody a svým způsobem porozumí zvířatům, ptákům a rostlinám. *Když se člověk dvanáct dní toulá přírodou, potká v lesích a na lukách spoustu plachých tvorů, srnky, zajíce, bažanty, veverky, jeleny, muflony, otakárky, mravence, vosy, káňata, střevlíky. A kdo není slepý ani hluchý, vnímá to, co vidí a slyší, všechny ty drobné zážitky, příhody a poznatky se v něm ukládají, začíná líp rozumět zvířatům, ptákům i rostlinám. Ne snad tomu, co si povídají, takovou schopnost mají moudří lidé jen v pohádkách, ale tomu, jak žijí, proč se chovají tak a ne jinak, proč jsou takoví, jací jsou.*¹⁴⁹

Zkoušku zdatnosti jim připraví Danův dědeček, když jim ukradne na Máchově jezeře stan, aby je donutil spát pod širákem. „*Lehneme si pod borovice,*“ řekl Martin. „*Nebude na nás padat rosa.*“ *Nad jezerem zářilo nebe plné hvězd, mihotavá světylka se zrcadlila v nehybné vodní hladině.*¹⁵⁰

---

¹⁴⁷ ZAPLETAL, Miloš. *Soví jeskyně*, str. 147-148.

¹⁴⁸ Tamtéž, str. 12.

¹⁴⁹ Tamtéž, str. 201.

¹⁵⁰ Tamtéž, str. 124.

Kluci si během cesty musí sami vařit. *Renda pak zahájil přípravné kuchařské práce. Omyl maso, které za těch pár hodin v letním horku dostalo nepříjemné aroma, nakrájel je na kostičky, osolil, posypal kmínem. Ruce se mu jen kmitaly.*¹⁵¹

Během putování se kluci seznámí se skupinou středoškoláků, kteří si říkají brontosauři. Zde se Danovi zalíbí dívka Petra, s níž si vymění adresy. Chlapci se s brontosaury zúčastní Hoganova závodu. „Pravidla jsou jednoduchá,“ vysvětloval Hrom. „Najdete si každý partnerku a proběhnete s ní okruh dlouhý tři kilometry. Vtip je v tom, že běžíte jen pozadu. A musíte se pevně držet za ruce.“¹⁵²

Konec putování nastává při objevení Sovích jeskyní, kde už na ně čeká Danův dědeček. *Poznali ho všichni tři. „Kde se tu bereš?“ „Už jsem se bál, že vůbec nepříjete,“ usmíval se dědeček. „Jsem tady dva dni.“*¹⁵³

6. 5. Cvoci

Cvoci jsou volným pokračováním autorových dvou předcházejících knih, *Sedmičky* a *Ostrova přátelství*. Setkáváme se tu znovu s jejich hlavními postavami. V tomto dobrodružném románu se Zapletal pokusil zachytit na pozadí rušného děje mimořádnou atmosféru doby, v níž se příběh odehrává — vlnu represivních opatření po tragickém konci Pražského jara na přelomu šedesátých a sedmdesátých let minulého století, znamenající konec krátkého období omezené, ale přece jen jisté svobody. Jak se poté vyvíjel život ve společnosti, kniha také naznačuje.

---

¹⁵¹ ZAPLETAL, Miloš. *Soví jeskyně*, str. 89.

¹⁵² Tamtéž, str. 174.

¹⁵³ Tamtéž, str. 198-199.

6. 5. 1. Místo

Celé dobrodružství nás zavádí do devatero hor. Ty kluci kvůli sázce musejí zdolat do devíti dnů. *Jak nás to vůbec mohlo napadnout, trmácet se na lyžích přes devatery hory, Jizerky, Krkonoše, Jestřebí a Orlické hory, Kralický Sněžník, Jeseníky, Oderské vrchy, Beskydy a Javorníky až do údolí Váhu?*¹⁵⁴

Všechny navštívené hory zanechají v chlapcích nezapomenutelné okamžiky. *V Jeseníkách jsem ještě nikdy nebyl, připadá mi to, jako kdyby mě někdo přenesl do Kanady nebo na Aljašku. Hluboké lesy, miliony urostlých smrků, tu a tam řetízky stop prozrazující, že tu žijí divoká zvířata — a všude takové ticho, až člověk slyší tlukot vlastního srdce.*¹⁵⁵ Některé v nich nevzbuzují větší touhu k dalšímu prozkoumání. *Jestřebí hory jsou zajímavé snad jen tím, že po jejich hlavním hřebenu vede hranice chráněné krajinné oblasti Broumovsko.*¹⁵⁶

6. 5. 2. Čas

Časově se příběh odehrává ve dvanácti dnech, a to od 30. ledna do 10. února. Původní plán cesty, který sestaví Rejnok, má končit už 8. února, ale kvůli nečekaným událostem se cesta prodlouží. *Podle jeho plánu musíme každý den ujet kolem padesáti kilometrů.*¹⁵⁷ „Jestli jsme dobře spočítali délku naší trasy,” řekl Bobr, „do údolí Váhu to je tak sto padesát kilometrů. A máme na to už jenom neděli.” „Zabalíme to,” navrhl Komár. „Jestli uznáte, že jste sázku prohráli, tak klidně.” poznamenal Bobr. „Ani náhodou!” vzpřel se Jespák.¹⁵⁸

6. 5. 4. Postavy

Bláznivou cestu podniká osm chlapců z oddílu Sedmička: Bobr, Čáp, Ledňák, Jespák, Rejnok, Krab, Komár a Jonáš — všichni ti jsou součástí i Klubu recesistů. *Medáči z našeho oddílu, kteří se dosud do této exkluzivní společnosti nedostali, protože*

---

¹⁵⁴ ZAPLETAL, Miloš. *Cvoci*, str. 6.

¹⁵⁵ Tamtéž, str. 219-220.

¹⁵⁶ Tamtéž, str. 135.

¹⁵⁷ Tamtéž, str. 27.

¹⁵⁸ Tamtéž, str. 253.

neudělali přijímací zkoušku, mají pro Klub recelistů ještě jiná jména, například Svaz pošuků, Společnost mentálně postižených nebo Cvoci. A naší klubovně, pro kterou se vžil název strojovna, říkají Polabské Bohnice.¹⁵⁹ Recelisti si neříkají náhodou, ale kvůli svým bláznivým nápadům, kterými překvapují celý oddíl.

Komára zvolí celý Klub pro jeho extravagantní zevnějšek za svého předsedu. *Nadarmo jsme Komára nezvolili předsedou Klubu recelistů. Na sobě měl lyžařské kalhoty, jaké se nosívaly někdy před půl stoletím, dvouřadové sako a pod sakem — vestu! Viděl už někdo, aby jel lyžař na běžkách v takovém archaickém kvádru? Já tedy ne.*¹⁶⁰

Hlavním vypravěčem a zároveň hlavní postavou příběhu je již známý Jonáš, jenž svůj vzor spatřuje v doktoru Cookovi, jenž se snažil dobýt severní pól a zažil při tom nesčetné množství nebezpečných věcí. V nesnázích Jonáš přemýšlí, co by udělal v takové situaci Cook. *James Cook byl těžce otrávený, když musel lézt přes nakupené ledové kry, ale co jsou kusy ledu proti zasněženým větvím, které na tebe setřásají sněhové pršky, sotva se jich dotkneš.*¹⁶¹ *Co by za to dal Cook, kdyby mohl přespat na cestě k pólu některou noc v takové barabizně.*¹⁶²

6. 5. 5. Děj

Dobrodružná cesta chlapců, kteří se (na rozdíl od hrdinů jiných knih) pohybují při svých dobrodružstvích na lyžích, začíná na úpatí Jizerských hor. První noc stráví chlapci v chalupě Misthaus. *„Zůstanem přes noc tady na Jizerce,” rozhodl Rejnok. „Vím o chalupě, kde nás nechají přespat za pakatel. Prozradil nám jen to, že se oné chalupě říká Misthaus a patří jakémusi Němci.*¹⁶³ Seznámí se zde i s doktorem Nevrlým, který jim nabízí svou knihu o Jizerských horách. *Netušili jsme, že ten fousatý Ná-*

---

¹⁵⁹ ZAPLETAL, Miloš. *Cvoci*, str. 15.

¹⁶⁰ Tamtéž, str. 45- 46.

¹⁶¹ Tamtéž, str. 302.

¹⁶² Tamtéž, str. 127.

¹⁶³ Tamtéž, str. 73.

*čelník napíše za pár let další knížku, Karpatské hory, a proslaví se s ní mezi všemi skauty, rovery, trampy, zálesáky, čundráky, horolezci, dokonce i spořádanými turisty.*¹⁶⁴

Druhou noc přenocují na Skočce, chalupě, o které se dovídáme už z knihy *Sedmička*. *Skočka je přímo nabitá zážitky několika oddílových generací. Odtud Sedmička vyráží na lyžařské výpady po Krkonoších, sem se vracíme za soumraku jako do bezpečného útočiště, tady večer sedáme kolem starodávných kamen, povídáme si a zpíváme.*¹⁶⁵ Chalupu zrovna obývají nejstarší Vikingové se svými ženami a dětmi. *Asi by tě udivilo, jak přátelsky se k sobě chovají Vikingové nejmladší a nejstarší — a někdy je mezi nimi věkový rozdíl až třicet let!*¹⁶⁶

V neděli má celá družina dojet ze Žacléře do Náchoda. *A kde je Žaclěř? Až na konci Krkonoš! Máme před sebou bratru osmdesát kiláků*¹⁶⁷ Když projíždí kolem Janských vrchů, objeví v úžlabině mrtvou srnku. Každý skaut uznává chod přírody, a proto je srnka celkem vyvede z míry. „*Tu bestii by měli zastřelit,*” řeknu rozhořčeně, *protože mi je srnky líto. „Srnku, nemá na svědomí vlčák, ale člověk!” Ledňák patří k těm zarputilým ochráncům přírody, kteří odsuzují všechny lidské zásahy do dění v přírodě. Pro něho jsou všichni myslivci necitelní a zabíjejí bezbranná zvířata jen pro zábavu.*¹⁶⁸

Po únavném dnu skončí v hostinci, kde přespí v chladné místnosti. Zde ukradnou Ledňáčkovi běžky a on musí cestu za dobrodružstvím ukončit.

Další den je čeká přejezd přes celé Jestřebí hory a následně do Náchoda, kde je potká nepříjemná věc: Čápovi se rozjely lyže a on skončil v příkopě. *Bylo to něco horšího než zlomená lyže. Pochroumaný levý kotník. Komár mu nejdřív pochroumaný kotník prohmatával, opatrně s ním pohyboval sem a tam a potom řekl: „Doufám, že je to je-*

---

¹⁶⁴ ZAPLETAL, Miloš. *Cvoci*, str. 80.

¹⁶⁵ Tamtéž, str. 104.

¹⁶⁶ Tamtéž, str. 104.

¹⁶⁷ Tamtéž, str. 114.

¹⁶⁸ Tamtéž, str. 125.

nom výron.” vytáhl z kapsy svého batohu pružné obinadlo a začal Čápovi oteklý kotník obvazovat a pevně stahovat.¹⁶⁹ Zhmožděný kotník znamená pro Čápa konec putování.

Kousek od Zemské brány potkají dívčí Sedmičku. Vedoucí této Sedmičky poprosí Rejnoka, aby ukázal děvčatům kristiánky. Vedoucí pak souhlasí, že kluci můžou přespat u nich v chalupě, protože by už jiné ubytování nenašli. Kluci i druhý den stráví s dívkami, venku totiž řadí vichřice. Jonášovi se z dívčího oddílu velmi líbí dívka, kterou všichni nazývají Vážkou. *To, že mě oslovila, mě natolik vyšinulo, že jsem udělal, co bych jindy neudělal. Vytrhl jsem list ze svého deníku! A začal na něj hned psát slovy kánonu, který složil Bobr.¹⁷⁰*

Na vrcholku Kralického Sněžníku poprvé kluci odbočí špatnou cestou. *„Nepřešli jsme nějakou odbočku?” napadlo Komára. „Dlouho jsem neviděl červenou značku.” „Jsou jen dvě možnosti. Buď se vrátit do Králík, nebo pokračovat dál. Rejnok má pravdu. Pokračovat v cestě je stejně riskantní jako se vrátit zpátky. Navrhuji využít tu třetí. Přenocujeme tady.¹⁷¹*

Další den je čeká přejezd po hřebenech Jeseníků. Po náročném dnu skončí na faře, kde zůstanou i přes noc.

V lesích u Budišova narazí na indiánskou vesnici, z níž jsou kluci poměrně dost překvapeni. *Ale v dobách, o nichž vyprávím, byl pohled na tábor s pěti indiánskými stany naprosto nezvyklý, pokud některý skautský oddíl měl týpí, pak nanejvýš jedno u táborového kruhu jako ozdobu.¹⁷² Přiznávám se, že se mi jejich oblečení docela líbilo, i když tady na severní Moravě působilo dost bizarně.¹⁷³*

Rejnoka zastihne horečka, která neustupuje, a tak mu nezbývá nic jiného, než jet večer vlakem domů. *„Pojedeš s náma večer domů rychlíkem ze Suchdola,” řekl Rejnokovi Komár. Jindy by to Rejnok hrdě, s posměškem odmítl, copak to může posluchač*

---

¹⁶⁹ ZAPLETAL, Miloš. *Cvoci*, str. 146.

¹⁷⁰ Tamtéž, str. 174.

¹⁷¹ Tamtéž, str. 200.

¹⁷² Tamtéž, str. 250.

¹⁷³ Tamtéž, str. 252

*pražského Institutu tělesné výchovy vzdát kousek před cílem? Jeho mlčení bylo víc než výmluvným souhlasem.*¹⁷⁴

V Suchdole mají domluvené přespání v klubovně družiny Sov, ale přijedou o dva dny později a v klubovně nikdo není. Kluci se snaží najít někoho, kdo by měl k dispozici klíč od klubovny. „Robin vás čekal už v pátek,” řekl nám Pušтік. „Já vás do klubovny zavedu.”¹⁷⁵

Poslední den je čeká cesta přes Velké Javorníky až k nádraží v Bytči. *Na nádraží jsme dorazili dvě minuty před příjezdem našeho vlaku. Bobr se vrhl k okénku a chrlil ze sebe, že chce tri cestovné lístky.*¹⁷⁶ Cestu vlakem prospí a málem zaspí i příjezd domů. *Vyhlédnu okénkem a zpanikařím. Bezpečně poznávám, že přejíždíme most přes Chrudimku, vlak zvolňuje rychlost, za dvě minuty zastavíme ve stanici.*¹⁷⁷

7. Skauting v prózách Miloše Zapletala

V předcházejících prózách jsou nastíněny základní body skautingu, které jsou společným jmenovatelem pro skauty na celém světě. Nejdůležitější složkou je skautský zákon a slib.

*Skautský zákon všem říká, jak má myslet, mluvit a jednat. Jsou to zásady, kterými by se každý skaut měl řídit, nejen dokud chodíme do skautského oddílu, ale i ve vzdálené budoucnosti - po celý život.*¹⁷⁸

V každé z pěti próz se setkáváme s některým bodem skautského zákona. Čtvrtý bod skautského zákona zní: Skaut je prospěšný a pomáhá jiným. Ve sbírce *Cvoci* se s tímto čtvrtým bodem setkáme, když chlapci ze Sedmičky pomůžou Světluškám dopravit dvě jejich členky, a to i když venku probíhá hrozná vichřice. *Zůstaň tady.*

---

¹⁷⁴ ZAPLETAL, Miloš. *Cvoci*, str. 255.

¹⁷⁵ Tamtéž, str. 270.

¹⁷⁶ Tamtéž, str. 306.

¹⁷⁷ Tamtéž, str. 309.

¹⁷⁸ *Skauting*. Str. 230.

*Do Rokytnice pojedeme my a světlušky sem bezpečně dopravíme. Když bude potřeba, ponese me i světlušky.*¹⁷⁹ Pomoc staršímu a slabšímu je pro každého z nich samozřejmostí. *Mrkneme s Bobrem po sobě a hned je jasné, co uděláme, ani o tom nemusíme mluvit. Odbočíme ze silnice za babkou. „My vám s tím rancem pomůžeme.“*¹⁸⁰

Další body zákona vedou skauty k pravdomluvnosti, věrnosti, oddanosti, prospěšnosti, zdvořilosti, hospodárnosti, k ochraně přírody, a k tomu, aby každý z nich byl přítelem všech lidí dobré vůle a bratrem každého skauta. Příroda je pro každého skauta důležitá, měl by ji chránit a uctívat. Pobyt v přírodě pozná i šestnáctiletý chlapec, přezdívaný Ježek, jenž se má podrobit stezce odvahy. Zažije tam nejedno dobrodružství, a i když stezku nedokončí, stane se z něj velký hrdina, protože pomůže muži, který je těžce raněný. *„Taky jsem neprošel všechny kontrolní body. Ani nemám celý zvláštní úkol, nemohl jsem vyfotit všechny zajímavé skály.“ „Tohle sice je všechno pravda,“ řekl Náčelník, „ale místo toho jsi splnil jiný neplánovaný úkol. Podle mého úkol mnohem důležitější.“*¹⁸¹

Zákon také stanovuje, že každý skaut by měl denně vykonat jeden dobrý skutek. *„Jestlipak jsi už dnes udělal nějaký dobrý skutek?“ „Já - ?“ zakoktal jsem. „Ještě ne.“ „A víš vůbec, že každý člen Sedmičky má vykonat denně aspoň jeden dobrý čin?“*¹⁸² Dodržet zákon a to ve všech bodech je pro všechny skauty náročné.

Podmínkou pro přijetí do skautského oddílu je vykonání přijímací zkoušky. Každý oddíl si ji stanovuje sám. V Sedmičce si Pajda splnil svoji první zkoušku v bazénu, kde se nejprve potápěl pro stříbrné kameny, pak plaval pod vodou na dálku a nakonec padesátku na čas. Nebyla to poslední podmínka pro přijetí, zkouška je většinou složena z dalších úkolů, po nichž už následuje volba oddílové přezdívky a následné odříkání slibu.

Každý skaut má v oddíle jak svou oddílovou hodnost, tak i přezdívku. Přezdívka většinou něčím charakterizuje danou osobu. Pajda si např. tu svou získal kvůli kulhavé

---

¹⁷⁹ ZAPLETAL, Miloš. *Cvoci*, str. 177-178.

¹⁸⁰ Tamtéž, str. 274.

¹⁸¹ ZAPLETAL, Miloš. *Stezka odvahy*, str. 168.

¹⁸² ZAPLETAL, Miloš. *Sedmička*, str. 168.

noze, Ježek za svoje krátké vlasy, které připomínají ježka. Ale není to vždycky podmínkou. Většinou si své oddílové jméno můžou vybrat sami, např. Chrostík, Racek, Hroch, Čáp, ale i tyto přezdívky nějak souvisí s vodními ptáky a s vodou, tak charakteristickou pro oddíl Sedmička. Získání hodnosti si každý musí zasloužit. Pajda je zprvu vzat jako plavčík a po oficiálním přijetí se stal lodníkem.

Znakem všech skautů je lilie. I v uvedených prózách hraje tato květina velkou roli, a to především v románu *Cvoci*.

Ve všech Zapletalových románech stojí v čele vedoucí — ten je pro chlapce vzorem. Vede svůj oddíl rozumně, svědomitě a předává své zkušenosti druhým a pomáhá jim v jejich nesnázích.

8. Dobový kontext

Za první knihu z vodáckého prostředí *Sedmička*, která vyšla poprvé v roce 1976, se Miloš Zapletal dostal na černou listinu a nesměl řadu let publikovat. Státní bezpečnost došla k závěru, že je to skrytá propagace zakázaného skautského hnutí. Byl také propuštěn z redakce časopisu Pionýrská stezka.

Stezka odvahy vykresluje postupnou devastaci krajiny Jizerských hor německo-polskými elektrárnami. *Když koukáte z Frýdlantského cimbuří na západ, vidíte na polsko-německé straně hranic celý les elektrárenských komínů, ve dne v noci z nich valí sloupy hnusného čoudu, a protože vítr fouká převážně od západu, padá popílek přímo na Jizerky. A voda z mraků má v sobě taky pěkné neřádstvo, když jsme po minulém lijáku s Náčelníkem v laboratoři analyzovali vodu nachytanou v táborovém dešťoměru, nechtěli jsme věřit očím.*¹⁸³

---

¹⁸³

ZAPLETAL, Miloš. *Stezka odvahy*, str. 66.

Admirál ze *Stezky odvahy* tuší budoucnost této krajiny. „*Bojím se, že tahle krásná skutečnost změní se v mýtickou báj už hodně brzy.*“¹⁸⁴

V próze *Cvoci* na rozdíl od předcházejících titulů nastínil autor nejsilněji atmosféru doby na přelomu let šedesátých a sedmdesátých minulého století. Cítíme z díla nenávist vůči ruským okupantům a ruskému jazyku, který se v té době museli všichni povinně učit. *Sotva jsem začal dřímat, přistoupili v Jaroměři do našeho vagonu dva mladíci, vypadali tak na pětadvacet let. Dřímota mě okamžitě přešla — mluvili totiž rusky. Rusky se v těch dobách učili povinně všichni školáci, od čtvrtáků až po gymnazisty a vysokoškoláky, do mě ruštinu hustili sedm let, a i když jsem ten jazyk neměl právě v lásce, přece jenom se člověk za tak dlouhou dobu něco naučí. Brzy mi došlo, že to jsou vojáci okupační armády, která se u nás roztahuje už druhý rok — zřejmě patří k posádce zabydlené ve staré vojenské pevnosti Josefov.*¹⁸⁵ Žádného člověka nenechala situace v Československu chladným, každý ji zažíval naplno. *Od té noci, kdy k nám vtrhly armády sousedních komunistických zemí, neuběhly ani dva roky a já mám ten 21. srpen dosud v živé paměti. Po táboře na Ostrově přátelství jsme tehdy splouvali Vltavu a zpráva o tom, že naše republika byla zákeřně přepadena státy, které se vydávaly za naše „socialistické bratry“, nás zastihla u Týna nad Vltavou. Do smrti nezapomenu na další dny, naplněné odporem a vzdorem proti okupantům.*¹⁸⁶

Tehdejší doba byla pod přísným dohledem, to zažili na vlastní kůži i hlavní hrdinové, kteří překročili polskou státní hranici bez pasu. *Nemýlili jsme se, polský voják nás opravdu eskortoval na velitelství. Důstojník nám řekl, že jsme překročili polskou státní hranici bez pasu a v místech, kde není přechod. Porušili jsme tím jakýsi polský zákon.*¹⁸⁷ Za porušení takových polských zákonů mohlo čekat chlapce až vězení. „*Ještě horší!*“ dorazil ho Bobr. „*Tam se komunisti zmocnili vlády už na konci války. A nastolili stejně hnusnou diktaturu jako u nás. Snad ti neušlo, že spolu s Rusákama nás 21. srpna přepadli i Poláci.*“ *Po jeho slovech klesla naše nálada hluboko pod bod mrazu.*¹⁸⁸ Před

---

¹⁸⁴ ZAPLETAL, Miloš. *Stezka odvahy*, str. 66.

¹⁸⁵ ZAPLETAL, Miloš. *Cvoci*, str. 47.

¹⁸⁶ Tamtéž, str. 47.

¹⁸⁷ Tamtéž, str. 67.

¹⁸⁸ Tamtéž, str. 69.

vězením je zachránilo přiznání, že jsou skauti. *Potom jsme se chvíli bavili o skautingu, my na Poláka mluvili česky, on na nás polsky, ale kupodivu jsme si teď dost rozuměli.*¹⁸⁹

Skautská činnost byla částí společnosti přijímána. Několikrát se to potvrdilo i chlapcům, kteří byli díky lilii na batohu mnohokrát pohoštěni. „*Čaj by nás možná zachránil před jistou smrtí,*” řekl Komár a přednosta se usmál. *Víš, co ten malý zázrak způsobilo? Znamy přišité na našich báglech Skautské lilie!*¹⁹⁰

---

¹⁸⁹ ZAPLETAL, Miloš. *Cvoci*, str. 71.

¹⁹⁰ Tamtéž, str. 140.

9. Jazyková stránka

Ve všech již zmíněných prózách používá autor nejčastěji Ich-formu. Veškeré dění je nám zprostředkováno z pohledu hlavního vypravěče (v *Sedmičce*, *Ostrově přátelství*, *Cvocích* je vypravěčem Jonáš, ve *Stezce odvahy* Ježek).

Nejčastěji je používána spisovná čeština, ale ve velké míře se vyskytují i nespisovné výrazy. Časté je používání nespisovných koncovek na –ej: obyčejnej voříšek, dobrej vtip a další. Jako příklady jsou použity ukázky z prózy *Sedmička*.

V menší míře se objevují vulgarismy, které jsou nahrazovány citově zabarvenými slovy, jako je hád'átko, škeble a další. *Pokřikují na sebe ty hád'átko nebo ty škeble, ale ani jednou neřeknou ty vole nebo ty blbouně.*¹⁹¹ „Ty jsi ale blbec,“ řekla otráveně.¹⁹² *Celá desítka těch idiotských růžových papírů a devět přebytečných obálek letělo do kůže.*¹⁹³ *Kašlu jim na jejich idiotskou hru na námořníky.*¹⁹⁴

V dobrodružné próze se skautskou tematikou je ve velké míře zastoupen skautský slang: odrhovačky, sosáček, píd'alky, zahřimal (zavelel), blbnout, zevlovat, plavčím, pomocným fukem (pohybem), kutat v jámě, galejničit, krabárna.

V textu se objevuje i řada neologizmů a expresivních výrazů. Neologizmy: „*Padostroj by pracoval takhle: Klacek by vcházejícího omráčil, kotlík s vodou by omráčeného vzkřísil a pádlo by ho porazilo.*“¹⁹⁵ *Delfíni sestrojili „odvěký sen lidstva — perpetuum mobile.*“¹⁹⁶ *Na lesní boudě jsme pili dračí krev*¹⁹⁷ Expresivní výrazy: *káča, klapačka, smrkáč.*

Samozřejmostí je, že jazyk textů je přizpůsoben tomu, jak se tehdejší mládež vyjadřovala — v tomto směru byl bližší také dětským čtenářům, kterým byly knihy při-

---

¹⁹¹ ZAPLETAL, Miloš. *Sedmička*, str. 73.

¹⁹² Tamtéž, str. 161.

¹⁹³ Tamtéž, str. 162.

¹⁹⁴ Tamtéž, str. 61.

¹⁹⁵ Tamtéž, str. 157.

¹⁹⁶ Tamtéž, str. 159.

¹⁹⁷ Tamtéž, str. 212.

márně určeny. Expresivní výrazy nalezneme i v jistých prózách pro dospělé, jsou však zcela jiného citového zabarvení.

Již zmiňovaný slang je opět dokladem již řečeného — podtrhuje prostředí, v němž se příběhy odehrávají a přitahuje tak čtenáře, kterým připomíná a evokuje v nich důvěrně známé prostředí; či prostředí, které by důvěrně poznat chtěli. Pokud se ještě vrátím k Ich-formě, ta je pro dětského čtenáře opět přitažlivá, protože tak se může snadno identifikovat s hlavním hrdinou.

Již jsem uvedla, že řada dlouhých pasáží se věnuje popisu přírody a jejích krás. Ty jsou psány pochopitelně spisovným a přímo vytříbeným jazykem za použití bohaté zásoby jazykových prostředků. Pro nezasvěceného by se mohlo zdát, že je čtenáři budou přeskakovat, jelikož jim budou připadat poněkud nudné. Ovšem jsou podány velice čtivou formou a zvláště uvědomíme-li si, že řada čtenářů se rekrutovala z typických chlapců, toužících po dobrodružství v neprobádané přírodě, jistě nebyly přeskakovány.

Lze tedy říci, že autor použil všech výrazových prostředků, jež jsou pro dílo tohoto typu vhodné a žádoucí, a přestože již sám byl dospělý, dokázal se vcítit do mluvy svých hrdinů.

Autorův slovník je velmi bohatý, objevují se všechny slovní druhy, zvláště slovesa, která děj dotvářejí — *Nad jezerem zářilo nebe plné hvězd, mihotavá světýlka se zrcadlila v nehybné vodní hladině. „Koukejte, vychází měsíček,“ upozornil kamarády Martin, když zalézali do spacích pytlů.*¹⁹⁸ Ve velké míře se vyskytují i přídavná jména, jež pomáhají vytvářet ve čtenáři větší představivost — *Kožené kazajky špičatého střihu s krajkovým límcem, baňaté kalhoty jen ke kolenům, nohy obuté do škorní s řinčivými ostruhami, na hlavě zprohýbané širáky, ozdobené peřím.*¹⁹⁹

Autor nepoužívá nikterak dlouhá souvětí, jež by zpomalovala děj — *Opatrně jsem vysunul z pytle ruku s baterkou, namířil a zmáčkl knoflík. Mžoural udiveně do světla a nevěděl, co si má myslet. Zřejmě byl z toho oslepujícího světla úplně vedle, protože*

---

¹⁹⁸ ZAPLETAL, Miloš. *Soví jeskyně*, str. 175.

¹⁹⁹ Tamtéž, str. 205.

*se nevzmohl vůbec na nic, ani na útěk.*²⁰⁰ Spíše se tu setkáme s použitím jednoduchých vět, které pomáhají k dynamičnosti děje — *Ve zkalené vodě stejně nedohlédnu na dno. Zuřím. Běsním. A nejmiň hodinu pak sám se sebou nemluví!*²⁰¹

Opakování spojek je dalším výrazným znakem Zapletalových próz. Zvláště se tu vyskytují souřadicí spojky nebo bezespoječné věty. *Dnes nebyl vzduch průzračný, ale i tak toho bylo vidět víc než dost. To je středověká kamenná věž a má vyhlídkový ohoz pěkně vysoko nad náměstím.*²⁰² „*Jestli mě nechceš vézt ty, povezu já tebe.*“ *Poznal jsem ten hlas, poznal bych ho mezi tisíci hlasy podle zvláštního zabarvení.*²⁰³

Vedle vět oznamovacích používá autor i ve velké míře věty zvolací, rozkazovací i práci. Asi nejčastěji narazíme na věty rozkazovací a zvolací. Rozkazovací: „*Ježku, stůj! Dál nechod', mohlo by tě to zavalit!*“²⁰⁴ „*Pojd' sem, Chrostíku!*“ „*Cvičit, Pajdo, cvičit!*“²⁰⁵ Zvolací: „*Hele Ježku, jsou to vůbec borůvky?*“²⁰⁶ *Co to tu vlastně je? Tábor, nebo školní kabinet?*²⁰⁷

---

²⁰⁰ ZAPLETAL, Miloš. *Stezka odvahy*, str. 27.

²⁰¹ Tamtéž, str. 90.

²⁰² ZAPLETAL, Miloš, *Sedmička*, str. 20.

²⁰³ Tamtéž, str. 78.

²⁰⁴ Tamtéž, str. 132.

²⁰⁵ ZAPLETAL, Miloš, *Sedmička*, str. 287.

²⁰⁶ ZAPLETAL, Miloš. *Stezka odvahy*, str. 67.

²⁰⁷ Tamtéž, str. 49.

10. Závěr

V této kapitole bych chtěla shrnout všechny poznatky, ke kterým jsem pomocí rozboru jednotlivých knih došla. Ze všech jmenovaných děl lze vycítit silný autorův vztah jak ke skautingu, tak k Jizerským horám. Skaut je tu vyobrazený jako sdružení, které stmeluje lidi a vede je k poctivému životu. Dává veškerým věcem cíl a učí správnému jednání a rozhodování. Poctivost, skromnost, laskavost a obětavost, tak lze definovat každého skauta, který se objevuje v Zapletalových knihách.

Prostředí, ve kterém se odehrává každý příběh, je detailně popsáno, někdy až dlouhými pasážemi, které nikterak neodvádějí od hlavní zápletky. Středem všeho je příroda Jizerských hor, jež je popsána jako dosud nezničený kout naší země a krásná krajina. Každý skaut ji respektuje a ochraňuje její přirozený vývoj. Pro skauty je příroda druhým domovem, a to i za nepříznivých podmínek

Časově se každé dobrodružství odehrává ve volném čase hlavních protagonistů, ať už je to o víkendu, po škole nebo o prázdninách. Hlavní postavou každé prózy jsou ještě nezletilí chlapci, kteří se během příběhu vyvíjí a uvědomují si své životní cíle.

Začlenění handicapovaného chlapce do skautského oddílu nacházíme v dílech *Sedmička*, *Ostrov přátelství* a *Cvoci*. Skauting obohacuje a formuluje jeho doposud nudný život a získává díky němu nové přátele.

Jiné téma nacházíme ve *Stezce odvahy*, kde už je šestnáctiletý chlapec součástí jistého oddílu, ale pro úplné začlenění se musí podrobit zkoušce odvahy, která se pro něj změní ve zkoušku dospělosti.

Nejsilnější vztah k přírodě se objevuje v *Sovích jeskyních*, kde skupina tří chlapců pochopí chod a tajemství přírody. Naučí se v ní žít a respektovat každého jejího člena.

Společné pro všechny analyzované prózy je nadmíra dobrodružství a poutavé pasáže, které žádného čtenáře neodradí od dalšího čtení. Autor zpravidla používá spisovný jazyk, především jeho hovorovou formu, která je pro mladšího čtenáře příznačnější.“

Dále čerpá z vlastních zkušeností a tím dosahuje větší autentičnosti příběhu. Každé dobrodružství v nás vyvolává dojem, že se odehrává v současnosti, v reálném životě každého z nás, a tím probouzí ve čtenáři chuť prožít také něco podobného.

V práci se podařilo provést rozbor všech pěti skautských románů Miloše Zapletala ze všech aspektů, které jsem nastínila už v úvodu. Tři prózy (*Sedmička*, *Ostrov přátelství*, *Cvoci*) na sebe navzájem navazují, spojuje je stejná hlavní postava (Pajda — Jonáš) a vodácký oddíl Sedmička. Na postavě Jonáše můžeme zaznamenat proces dospívání, který je podmíněn členstvím v oddíle.

Na výše jmenovaných prózách jsou zřetelné všechny důležité znaky skautingu, poslání, metody a zásady. Příběhy nejsou postaveny na faktech zcela smyšlených, autor vstupuje do děje a utvrzuje věrohodnost příběhu.

Zapletal věnuje dlouhé pasáže popisům přírody, jimiž vyjadřuje svůj silný vztah k přírodě. Z nich nejrozsáhlejší se mi jeví ty, jež jsou zaznamenány v *Sovích jeskyních*, které z rámce ostatních uvedených próz vybočují. Hlavní hrdinové nejsou členy skautského oddílu, ale kamarádi, kteří chtějí zažít dobrodružství. Zde si můžeme všimnout výrazně odlišných charakteristických vlastností chlapců, kteří se snaží o vzájemné porozumění.

Posledním dobrodružným románem je *Stezka odvahy*, kde hlavním hrdinou je dospívající chlapec, který překoná vlastní síly.

Pro všechny prózy je typické, že vycházejí ze skautského zákona a slibu.

Nepoužila jsem žádné jiné knihy, jež by pojednávaly o Jizerských horách, jelikož si myslím, že autor dokázal toto prostředí dokonale vykreslit a já osobně nevím o jiném, který by se tomuto kraji věnoval podobným způsobem. Možná to není pravda, ale jelikož jde o mou práci, vybírám ze souhrnu těch osobností, které mě oslovily, ne z encyklopedie.

Práce by se jistě dala rozšířit, mohla by se zaměřit na rozsáhlé srovnání tvorby Miloše Zapletala a Jaroslava Foglara. Rovněž by bylo velmi zajímavé zkoumat, do jaké míry se Zapletalova tvorba od Foglara odlišuje a v čem se shoduje. Nezaznamenala jsem žádnou rozsáhlejší publikaci o tomto autorovi, a proto doufám, že bude přínosem pro všechny, kteří se zajímají o skauting a Miloše Zapletala.

12. Použitá literatura

12. 1. Primární literatura

ZAPLETAL, Miloš. *Sedmička*. Druhé. Praha: Olympia, 1976, 227 s. ISBN 80-900821-4-9.

ZAPLETAL, Miloš. *Soví jeskyně*. Praha: Leprez, 1997. 201 s. ISBN 80-86061-03-5.

ZAPLETAL, Miloš. *Stezka odvahy*. Praha: Leprez, 1995. 153 s. ISBN 80-901826-7-4.

ZAPLETAL, Miloš. *Ostrov přátelství*. Druhé. Praha: Leprez, 1994. 262 s. ISBN 80-901826-0-7.

ZAPLETAL, Miloš. *Cvoci*. První. Praha: Euromedia Group k. s., 2008. 309 s. ISBN 978-80-242-2073-4.

12. 2. Sekundární literatura

CVRČEK, Pavel. *Slovník českých spisovatelů od roku 1945, Díl 2*. První. Praha: Brána: Knižní klub, 1998. 791 s. ISBN 80-7243-014-9.

SVOBODA, Milan. *Hledání zaváté stezky*. První. Praha: Leprez, 1994. 304s. ISBN 80-900821-8-1.

NOSEK-WINDY Václav. *Cestou k pramenům: historie skautingu v obrazech*. Druhé. Praha: Junák – svaz skautů a skautek ČR, 2006. 31 s. ISBN 80-86825-14-0.

Sbírka skautských předpisů a řádů, Strategie do roku 2005. Praha: Junák – svaz skautů a skautek ČR, 2000. ISBN 80-86109-49-6.

Skauting. První. Liberec: nakladatelství Skauting, 1995. 284 s. ISBN 80-85421-16-X.

MOCNÁ, Dagmar, PETERKA Josef. *Encyklopedie literárních žánrů*. První. Praha – Litomyšl: Paseka, 2004, 699 s. ISBN 80-7185-669-X.

STUDENOVSKÝ, Tomáš; BLÁHA, Josef. *Slovník autorů pro chlapce*. Praha: Ostrov, 2000. 223 s. 80-86289-04-4.

AVČR, *Slovník českých spisovatelů od roku 1945*, Díl 2, M - Ž, Praha: Brána: Knižní klub, 1998. 791 s. ISBN 80-7243-014 -9.

ŠŤASTNÁ, Anna. *Rozhovor s libereckým spisovatelem Milošem Zapletalem*. časopis Věčko, 2008, č. 4, Roč. 7, s. 157-158

NEZKUSIL, Vladimír. *Návodná literatura včera a dnes*. Literární Měsíčník, 1989, č. 8, Roč. 18, s. 90-94

ZAPLETAL, Miloš. *Záhady a tajemství Jaroslava Foglara*. Praha: Euromedia Group k. s. – Knižní klub, 2007. 285 s. ISBN 978-80-242-1902-8.

NEZKUSIL, Vladimír. *Cesta do hlubin klukovské duše*. Zlatý máj, 1983, č. 4, Roč. 27, s. 253

KROČA, David. *Z deníku kulhavého dobrodruha*. Ladění, 2008, č. 2, Roč. 13, s. 18-20

URBANOVÁ, Svatava; ROSOVÁ, Milena. *Žánry, osobnosti, díla*. Ostravská univerzita v Ostravě – Filosofická fakulta, 2005. 239 s. ISBN 80-7368-046-7.

GENČIOVÁ, Miroslava. *Literatura pro děti a mládež*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1984. 245 s.